

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 30.1.2003
COM(2003) 32 τελικό

2003/0021(CNS)
2003/0022(CNS)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ (Ευρατόμ) ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**για τον καθορισμό βασικών υποχρεώσεων και γενικών αρχών
αναφορικά με την ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων**

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ (Ευρατόμ) ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων

(υποβάλλονται από την Επιτροπή)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Ιστορικό

Η συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ) περιέχει διατάξεις (ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ) που δίνουν τη δυνατότητα στην Κοινότητα να ελέγχει τη χρησιμοποίηση της πυρηνικής ενέργειας από τα κράτη μέλη, σε ό,τι κυρίως αφορά δύο πεδία, τις πυρηνικές διασφαλίσεις (κεφάλαιο VII) και την προστασία της υγείας (κεφάλαιο III).

Δυνάμει της συνθήκης Ευρατόμ (άρθρο 2 υπό β)), η Κοινότητα οφείλει, σύμφωνα με τους όρους της συνθήκης Ευρατόμ: «να θεσπίζει ομοιόμορφους κανόνες ασφάλειας για την προστασία της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων και να μεριμνά για την εφαρμογή τους». Το κεφάλαιο III (ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ) της συνθήκης Ευρατόμ, το σχετικό με την προστασία της υγείας, περιέχει διατάξεις που αφορούν τα βασικά πρότυπα (κανόνες) επί θεμάτων προστασίας από τις ιονίζουσες ακτινοβολίες. Το εν λόγω κεφάλαιο III έχει κυρίως χρησιμοποιηθεί στο πεδίο της ακτινοπροστασίας. Όμως, η προστασία της υγείας καλύπτει τις έννοιες της ακτινοπροστασίας και της πυρηνικής ασφάλειας. Και τα δύο αυτά σκέλη έχουν στην πραγματικότητα κοινό στόχο, την προστασία από τις ιονίζουσες ακτινοβολίες.

Η Επιτροπή έχει έναν ενεργό παρεμβατικό ρόλο σε ό,τι αφορά την εναρμόνιση των πρακτικών πυρηνικής ασφάλειας εδώ και πάνω από είκοσι πέντε χρόνια, στο πλαίσιο κυρίως των ψηφισμάτων του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 1975¹ και της 18ης Ιουνίου 1992², που αναφέρονται στις τεχνολογικές πτυχές των προβλημάτων πυρηνικής ασφάλειας³. Παρ'όλες τις προσπάθειες για εναρμόνιση, τα μέτρα πυρηνικής ασφάλειας εξακολουθούν να διαφέρουν πολύ ανάμεσα στα κράτη μέλη.

Μετά το ατύχημα του Τσερνομπίλ το 1986, δίχως άλλο το σοβαρότερο ατύχημα στην ιστορία της πυρηνικής βιομηχανίας, και τη σύνοδο κορυφής G-7 του Μονάχου το 1992, η Ένωση άρχισε να προβληματίζεται σχετικά με την ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και των Δημοκρατιών που προέκυψαν από την πρώτη Σοβιετική Ένωση.

Η προσεχής διεύρυνση με χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, σε πρώτη φάση το 2004, δεν έχει προηγούμενο στην ιστορία του κοινοτικού γίγνεσθαι. Η ιστορία των χωρών αυτών μέσα στον 20ό αιώνα και ο χαρακτήρας της οικονομικής τους εξέλιξης ανέδειξαν το ζήτημα της πυρηνικής ενέργειας, ζήτημα το οποίο λίγο είχε απασχολήσει κατά τις προηγούμενες διευρύνσεις.

Οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν σε κοινοτική κλίμακα με σκοπό να αναβαθμιστεί η στάθμη ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων των υποψήφιων χωρών άνοιξαν τον δρόμο για μια ευρωπαϊκή προοπτική επί του θέματος. Η προοπτική αυτή, η οποία αναπτύχθηκε για τις υποψήφιες χώρες, έχει παγκόσμια εμβέλεια.

Τα τεχνικά πρότυπα που εκπονούνται υπό την αιγίδα του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ) συμβάλλουν σημαντικά στη βελτίωση της πυρηνικής ασφάλειας· αντικατοπτρίζουν μια τεχνική συναίνεση χωρίς όμως να είναι νομικώς δεσμευτικά. Οι

¹ ΕΕ C 185, 14.8.1975, σ 1

² ΕΕ C 172, 18.6.1992, σ 2

³ Δεν αφορά την ελληνική μετάφραση. Πρόκειται για σύγχυση που προέρχεται από τη μετάφραση της αγγλικής λέξης safety προς τα γαλλικά.

κοινοτικές διαδικασίες έγκρισης και προσαρμογής είναι κατά κανόνα πολύ ταχύτερες από τους διακυβερνητικούς μηχανισμούς λήψης αποφάσεων, εξασφαλίζοντας έτσι τη δυνατότητα εφαρμογής των προτύπων. Πρόκειται άλλωστε για μια προβληματική την οποία έχει ήδη αντιμετωπίσει στο παρελθόν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στους τομείς των θαλάσσιων και των αεροπορικών μεταφορών.

Η προστασία από τις ιονίζουσες ακτινοβολίες είναι μέλημα που εκτείνεται πολύ πέρα από την περίοδο εκμετάλλευσης μιας πυρηνικής εγκατάστασης. Πράγματι, η οριστική παύση της λειτουργίας μιας πυρηνικής εγκατάστασης είναι η απαρχή μιας νέας φάσης που αποβλέπει σε αποδέσμευση της εγκατάστασης από περιορισμούς σχετικούς με την ακτινοπροστασία οι οποίοι επιβάλλονται ως εκ της λειτουργίας της. Οι περιορισμοί αυτοί οφείλονται σε μεγάλες ποσότητες ραδιενέργειας που εκλύονται από διάφορες πηγές, όπως κτιριακές εγκαταστάσεις, εξοπλισμός, επιχειρησιακά απόβλητα και αναλωμένο (πυρηνικό) καύσιμο.

Απαιτείται λοιπόν απομάκρυνση των υλικών αυτών και κατάλληλη διαχείριση αναλόγως με τα φυσικά χαρακτηριστικά και τη ραδιενεργό στάθμη τους και με τήρηση των ισχυόντων προτύπων. Ως αποτέλεσμα των σχετικών δραστηριοτήτων, οι οποίες συνιστούν τον παροπλισμό, προκύπτουν μεγάλες ποσότητες αποβλήτων. Η διαδικασία που αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μέρος του κόστους του παροπλισμού είναι η οριστική διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων.

Για τις εργασίες του παροπλισμού απαιτούνται σημαντικοί δημοσιονομικοί πόροι. Προς αποτροπή κάθε είδους κινδύνων που θα απειλούσαν το περιβάλλον και την υγεία του ανθρώπου, είναι ανάγκη να εξασφαλιστεί σε κοινοτικό επίπεδο ότι θα διατίθενται οι δημοσιονομικοί πόροι που απαιτούνται για τις εργασίες παροπλισμού των πυρηνικών εγκαταστάσεων με τήρηση των κανόνων ασφάλειας. Προς τούτο πρέπει να θεσπιστούν ειδικοί κανόνες για τη σύσταση αποθεματικών κεφαλαίων παροπλισμού, στα οποία οι υπεύθυνοι εκμετάλλευσης θα πρέπει να συνεισφέρουν καθ'όλη τη διάρκεια λειτουργίας των πυρηνικών εγκαταστάσεων. Οι ειδικοί κανόνες θα πρέπει να εγγυώνται την ύπαρξη επαρκών πόρων για τις εργασίες παροπλισμού.

Με βάση τα προηγούμενα, την πυρηνική ασφάλεια πρέπει να την αντιμετωπίζουμε μέσα από μια κοινοτική οπτική. Μόνο μια κοινή προσέγγιση μπορεί να εγγυηθεί τη διατήρηση μιας υψηλού επιπέδου ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων, από τον σχεδιασμό μέχρι τον παροπλισμό, σε μια διευρυμένη Ένωση. Μια τέτοια προσέγγιση έχει ως νομική βάση το κεφάλαιο III (ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ) της συνθήκης Ευρατόμ και λειτουργεί συμπληρωματικά προς τα βασικά πρότυπα (κανόνες) του άρθρου 30 αυτής.

I. Σχετικά με την αναγκαιότητα για μια συνολική προσέγγιση της πυρηνικής ασφάλειας στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση

Ακριβώς όπως και στα υπάρχοντα εθνικά συστήματα, μια κοινοτική προσέγγιση του ζητήματος της ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων πρέπει να έχει δύο συνιστώσες. Από τη μια, ένα σύνολο προτύπων και από την άλλη, έναν μηχανισμό για την επαλήθευση της συμμόρφωσης προς τα πρότυπα.

1. Τα κοινά πρότυπα

Μια κοινοτική προσέγγιση του ζητήματος της ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων δεν συνεπάγεται κατ'ανάγκη τη θέσπιση λεπτομερών τεχνικών προτύπων ασφάλειας. Ένα τέτοιο σύστημα δεν θα πρέπει να επαναλαμβάνει ό,τι ήδη ισχύει στα κράτη μέλη.

α) Ισχύοντα πρότυπα

Υπάρχει ένα σύνολο αρχών που μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση μιας κοινοτικής προσέγγισης νομικώς δεσμευτικής. Οι αρχές αυτές μπορούν να ενσωματωθούν σε μια οδηγία πλαίσιο του Συμβουλίου που θα βασίζεται κατά κύριο λόγο σε στοιχεία που περιέχονται στη σύμβαση για την πυρηνική ασφάλεια, η οποία έχει συναφθεί υπό την αιγίδα του ΔΟΑΕ. Η σύμβαση αυτή δεν προβλέπει λεπτομερείς τεχνικούς κανόνες. Ορίζει όμως ένα επακριβές νομικό πλαίσιο το οποίο αποτελεί τη βάση ενός συστήματος πυρηνικής ασφάλειας. Όλα τα κράτη μέλη και οι περισσότερες υποψήφιες χώρες (με την εξαίρεση της Εσθονίας και της Μάλτας) είναι μέρη της Σύμβασης για την Πυρηνική Ασφάλεια.

Να σημειωθεί όμως ότι το πεδίο εφαρμογής της σύμβασης αφορά μόνο πυρηνικούς σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Δεδομένης της ανάπτυξης της ευρωπαϊκής πυρηνικής βιομηχανίας, κρίνεται ευκαίιο να εγκαθιδρυθεί ένα σύστημα με ευρύτερο πεδίο εφαρμογής που θα καλύπτει κάθε είδους πυρηνικές εγκαταστάσεις. Η διεύρυνση αυτή του πεδίου εφαρμογής θα περιοριστεί ωστόσο σε εγκαταστάσεις του κύκλου του καυσίμου και σε ερευνητικές εγκαταστάσεις. Δεν κρίθηκε αναγκαίο να επεκταθεί η νέα αυτή προσέγγιση σε μικρούς κατόχους ραδιενεργών υλικών, υλικών που παρουσιάζονται κατά κανόνα ως σφραγισμένες πηγές.

Η μορφοποίηση αυτών των αρχών σε ένα κοινοτικό κείμενο θα έλθει να συμπληρώσει τα βασικά πρότυπα (κανόνες) που προβλέπει το άρθρο 30 της συνθήκης Ευρατόμ, έτσι ώστε να καλυφθεί το πεδίο της ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων. Από τότε που τέθηκε σε ισχύ η συνθήκη, τα πρότυπα εκείνα αναθεωρήθηκαν με διάφορες οδηγίες, από τις οποίες η πιο πρόσφατη είναι η οδηγία 96/29/Ευρατόμ της 13ης Μαΐου 1996⁴. Στην προκειμένη περίπτωση, το θέμα δεν είναι να αναθεωρηθεί η οδηγία που καθορίζει τα βασικά πρότυπα αλλά να εκπονηθεί μια νέα οδηγία που θα τα συμπληρώνει.

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων επιβεβαίωσε την εν λόγω ανάλυση σε απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2002 (υπόθεση C-29/99). Η απόφαση αναφέρει αφενός ότι «η τεχνητή διάκριση μεταξύ της υγειονομικής προστασίας του πληθυσμού και της ασφάλειας των πηγών ιονίζουσών ακτινοβολιών δεν είναι αναγκαία για την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας»⁵. Το Δικαστήριο επιβεβαιώνει αφετέρου τις τεχνικές αρμοδιότητες των εθνικών αρχών ασφάλειας αναφορικά με την έγκριση της κατασκευής και εκμετάλλευσης των πυρηνικών εγκαταστάσεων. Αναγνωρίζει εντούτοις ότι η αρμοδιότητα αυτή δεν εμποδίζει το νομοπαρασκευαστικό έργο της Επιτροπής επί του θέματος. Η απόφαση είναι επ' αυτού σαφής: «Ακόμη και αν αληθεύει ότι η συνθήκη ΕΚΑΕ δεν απονέμει στην Κοινότητα αρμοδιότητα να επιτρέπει την κατασκευή ή τη λειτουργία πυρηνικών εγκαταστάσεων, η τελευταία διαθέτει, βάσει των άρθρων 30 έως 32 της συνθήκης ΕΚΑΕ, κανονιστική αρμοδιότητα προκειμένου να θεσπίζει, προς προστασία της υγείας, σύστημα εγκρίσεως που πρέπει να εφαρμόζουν τα κράτη μέλη. Πράγματι, μια τέτοια νομοθετική πράξη συνιστά μέτρο που συμπληρώνει τους βασικούς κανόνες του άρθρου 30 της Συνθήκης ΕΚΑΕ»⁶.

Η έννοια του βασικού προτύπου καλύπτει λοιπόν δύο πτυχές: την προστασία της υγείας του πληθυσμού και μέσω αυτής την ασφάλεια των πηγών ιονίζουσας ακτινοβολίας.

Είναι σαφές ότι μια τέτοια κοινοτική προσέγγιση του ζητήματος της ασφάλειας δεν μπορεί σε βάθος χρόνου να περιοριστεί μόνο στις συναφείς διατάξεις της σύμβασης για την πυρηνική

⁴ ΕΕ L 159, 29.6.1996, σ 1

⁵ Σημ. 82 της απόφασης του Δικαστηρίου της 10.12.2002

⁶ Σημ. 89 της ίδιας απόφασης

ασφάλεια. Οι τελευταίες μπορούν εντούτοις να χρησιμεύσουν ως αφετηρία, αδιαφιλονίκητη μάλιστα αφού όλα τα κράτη μέλη πρέπει ήδη να τις εφαρμόζουν, στην οποία θα έλθουν να προστεθούν και άλλα στοιχεία.

β) Εξέλιξη των προτύπων

Η εξελικτική πορεία των κοινών προτύπων για θέματα ασφάλειας πυρηνικών εγκαταστάσεων συνιστά αναθεώρησή τους, οπότε, σύμφωνα με το άρθρο 32 της συνθήκης Ευρατόμ, πρέπει να ακολουθείται συγκεκριμένη διαδικασία. Το άρθρο 31 προβλέπει σχετικά ότι η Επιτροπή επεξεργάζεται τα βασικά πρότυπα (κανόνες) αφού προηγουμένως ζητηθεί η γνώμη μιας ομάδας προσωπικοτήτων που ορίζονται από την επιστημονική και τεχνική επιτροπή μεταξύ των εμπειρογνομόνων των κρατών μελών, καθώς και η γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής. Μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα βασικά πρότυπα ορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία πάνω στην πρόταση της Επιτροπής.

Συγκεκριμένα, για την εξέλιξη των ευρωπαϊκών προτύπων ασφάλειας λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα των εργασιών του ΔΟΑΕ στο πεδίο της πυρηνικής ασφάλειας. Ο ΔΟΑΕ εργάζεται εδώ και πολλά χρόνια πάνω σ' αυτό το θέμα. Θα χρειαστεί επίσης να λαμβάνονται κυρίως υπόψη τα αποτελέσματα των εργασιών της ομάδας εργασίας NRWG (Nuclear Regulator's Working Group), και πιο συγκεκριμένα οι κοινές θέσεις που θα επεξεργάζεται η ομάδα αυτή, καθώς και οι εργασίες της WENRA (Western European Nuclear Regulators Association) επί θεμάτων εναρμόνισης. Ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο προς συνεκτίμηση είναι η μεθοδολογία που εκπονούν η Επιτροπή και το Συμβούλιο για τις ανάγκες αξιολόγησης της ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων των υποψήφιων χωρών.

Δεδομένου ότι πρόκειται για ένα πεδίο όπου ισχύουν ήδη σημαντικές εθνικές διατάξεις, καλό θα ήταν να είναι σε θέση η Επιτροπή να αντλεί όφελος από την τεχνική επάρκεια εμπειρογνομόνων των κρατών μελών ώστε να προωθεί την εξέλιξη των κοινών κανόνων με εναρμονισμένο τρόπο. Προς τούτο, έχει ανάγκη στήριξης από την επιτροπή του άρθρου 31 της συνθήκης Ευρατόμ.

Το κοινοτικό σύστημα θα στηριχτεί σε βασικές υποχρεώσεις και σε γενικές αρχές. Θα καθορίσει ένα νομικό πλαίσιο το οποίο θα περιλαμβάνει μηχανισμό που θα του επιτρέπει να μετεξελισσεται. Ένα από τα πρώτα καθήκοντα που θα τεθούν ενώπιον της επιτροπής του άρθρου 31 θα είναι, βάσει των προαναφερθεισών μελετών, να εξετάσει ένα corpus επιχειρησιακών προτύπων τα οποία να χρησιμεύσουν υποχρεωτικά ως κοινές συντεταγμένες αναφοράς. Με βάση αυτά ακριβώς τα πρότυπα θα είναι δυνατόν να πραγματοποιούνται έλεγχοι στα κράτη μέλη. Για να αποφευχθούν κάθε είδους διακρίσεις ως προς τη μεταχείριση μεταξύ σημερινών και μελλοντικών κρατών μελών, ο νομικός μηχανισμός θα πρέπει να είναι ήδη επιχειρησιακός την ημερομηνία της διεύρυνσης, δηλαδή την 1η Μαΐου 2004. Η ημερομηνία αυτή θα σηματοδοτήσει την ενεργοποίηση της υπόψη κοινοτικής προσέγγισης, η οποία στη συνέχεια θα εξελιχθεί περαιτέρω.

Τα κοινά πρότυπα εγγράφονται σε ένα πλαίσιο δυναμικής διαδικασίας. Στόχος τους θα είναι να εξασφαλιστεί η διατήρηση μιας υψηλού επιπέδου πυρηνικής ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι λοιπόν ανάγκη, το σύστημα αυτό να στηριχτεί στην τεχνική επάρκεια των εθνικών αρχών που έχουν αρμοδιότητες για θέματα ασφάλειας. Το κοινοτικό σύστημα είναι συμπληρωματικό των εθνικών.

γ) Τακτικές εκθέσεις

Σύμφωνα με τη σύμβαση για την πυρηνική ασφάλεια και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Laeken, τα κράτη μέλη θα έχουν την υποχρέωση να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνουν σε εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους καθώς και σχετικά με την ασφάλεια των εγκαταστάσεων που έχουν υπό τον έλεγχό τους. Οι εκθέσεις αυτές θα εξετάζονται από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή στο πλαίσιο ενός μηχανισμού ομοτίμων κριτών (peer review).

2. Ένα ανεξάρτητο σύστημα ελέγχων

Η δημιουργία ενός ανεξάρτητου συστήματος ελέγχων είναι απαραίτητο στοιχείο για την αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα μιας κοινοτικής προσέγγισης του ζητήματος της ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων.

Το σύστημα των ελέγχων πρέπει να βασίζεται κυρίως στην τεχνική επάρκεια των αρμόδιων εθνικών αρχών. Ο κοινοτικός έλεγχος θα έχει ως αντικείμενο να παρακολουθεί τον τρόπο με τον οποίο εκτελούν τα καθήκοντά τους οι αρμόδιες αρχές ασφάλειας, και όχι να ελέγχει επί τόπου τις συνθήκες ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων.

Τα κράτη μέλη θα έχουν την υποχρέωση να ορίζουν εμπειρογνώμονες, με αναφορά των εξειδικεύσεών τους, οι οποίοι θα μπορούν να χρησιμοποιούνται από την Επιτροπή για τη διενέργεια ανεξάρτητων ελέγχων στα κράτη μέλη. Αυτονόητο είναι ότι η Επιτροπή είναι η μόνη αρμόδια να αποφασίζει τι έλεγχοι θα γίνονται και ποια θα είναι η συνέχειά τους. Ως εγγύηση της ανεξαρτησίας των ελέγχων, κρίνεται σκόπιμο να μην καλούνται οι εμπειρογνώμονες να διενεργήσουν ελέγχους στην ίδια τους τη χώρα.

Βάσει των εκθέσεων που θα συντάσσονται μετά τους ελέγχους, η Επιτροπή θα έχει τη δυνατότητα να διατυπώνει παρατηρήσεις οι οποίες θα μπορούν να καταλήξουν και στη λήψη μέτρων που θα εγγυώνται την ασφάλεια μιας πυρηνικής εγκατάστασης. Η Επιτροπή θα έχει επίσης την υποχρέωση να διαβιβάζει κάθε δύο χρόνια προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκθεση για την πυρηνική ασφάλεια σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η κοινοτική προσέγγιση δεν συνιστά ένα επιπλέον στάδιο ελέγχου πάνω στις πυρηνικές εγκαταστάσεις. Η κοινοτική προσέγγιση, καθαρά ποιοτικού χαρακτήρα, προβλέπει διασταύρωση του ελέγχου που διενεργεί η αρμόδια εθνική αρχή ασφάλειας, διασταύρωση βάσει της οποίας η Κοινότητα θα διαπιστώνει ότι το επίπεδο ασφάλειας είναι το ίδιο σε όλα τα κράτη μέλη. Το σύστημα αυτό θα επιτρέπει επίσης την απονομή κοινοτικής ετικέτας, ώστε να ενισχύεται η εμπιστοσύνη του κοινού ως προς την ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων. Η κοινοτική προσέγγιση, η οποία μάλιστα δεν έχει προηγούμενο, παρουσιάζει το πλεονέκτημα ότι θα διοργανώνει σε κοινοτικό πλαίσιο ελέγχους που θα διενεργεί η αρμόδια εθνική αρχή ασφάλειας. Στηρίζεται στην αρχή του ελέγχου από ομοτίμους (peer review), τόσο σε επίπεδο διασταυρούμενων ελέγχων όσο και σε επίπεδο εξέτασης των τακτικών εκθέσεων στο πλαίσιο του μηχανισμού peer review. Η Κοινότητα δεν προτίθεται να υποκαταστήσει τις αρμόδιες εθνικές αρχές ασφάλειας.

II. Επαρκείς δημοσιονομικοί πόροι

Η διατήρηση μιας υψηλού επιπέδου ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων, τόσο εφόσον λειτουργούν όσο και στο στάδιο του παροπλισμού, προϋποθέτει επαρκείς πόρους.

Ο παροπλισμός μιας πυρηνικής εγκατάστασης είναι ένα εγχείρημα βιομηχανικώς επίπονο, το οποίο μπορεί να διαρκέσει πολλά χρόνια. Το κόστος των εργασιών παροπλισμού μπορεί να είναι πολύ υψηλό, και για την αντιμετώπισή του απαιτούνται χρηματοοικονομικοί πόροι.

Τους πόρους αυτούς οφείλει να εξασφαλίζει ο υπεύθυνος εκμετάλλευσης κατά τη διάρκεια λειτουργίας της πυρηνικής εγκατάστασης. Όταν έλθει η στιγμή του παροπλισμού, είναι απαραίτητο να υπάρχουν οι προϋποθέσεις ώστε οι εργασίες να διεξαχθούν με όρους τήρησης μιας υψηλού επιπέδου ασφάλειας.

Πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να αποφεύγεται καθυστέρηση της προγραμματισμένης έναρξης του παροπλισμού, οι εργασίες να προχωρούν σύμφωνα με τις κατάλληλες διαδικασίες και να μην διακόπτονται λόγω έλλειψης πόρων.

Μία τέτοια κατάσταση θα είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μεγάλων αποθεμάτων ραδιενεργών υλικών σε μη αποδεκτές συνθήκες επίβλεψης και διαχείρισης, με σοβαρές προεκτάσεις από πλευράς ασφάλειας. Οι συνθήκες αυτές καθιστούν αδύνατη την επίτευξη ενός από τους θεμελιώδεις στόχους της συνθήκης Ευρατόμ. Πράγματι, όπως έχουμε ήδη αναφέρει, η Επιτροπή καλείται, σύμφωνα με το άρθρο 2 της εν λόγω συνθήκης, *«να θεσπίζει ομοιόμορφους κανόνες ασφάλειας για την προστασία της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων και να μεριμνά για την εφαρμογή τους»*. Η Κοινότητα έχει θεσπίσει προς τούτο βασικά πρότυπα (κανόνες) ακτινοπροστασίας⁷. Το κεφάλαιο III της συνθήκης Ευρατόμ αποτελεί συνεπώς τη νομική βάση στην οποία θεμελιώνεται η δράση της Επιτροπής στο συγκεκριμένο πεδίο.

Σήμερα, οι υπεύθυνοι εκμετάλλευσης προσφεύγουν είτε στη σύσταση εσωτερικών αποθεματικών στον ισολογισμό της εταιρείας είτε σε συνεισφορές σε εξωτερικά αποθεματικά κεφάλαια προβλεπόμενα για τον σκοπό αυτόν μέσω διαφόρων μηχανισμών.

Ακόμα και εάν συσταθούν αποθεματικά για τις ανάγκες του παροπλισμού και της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου καυσίμου, η ουσία είναι να εξασφαλιστούν σε μακροπρόθεσμη βάση οι απαιτούμενοι πόροι, με ορίζοντα δεκαετιών. Προς τούτο, η σύσταση εξωτερικών αποθεματικών κεφαλαίων που θα προορίζονται αποκλειστικά για τον παροπλισμό, αποτελεί την καλύτερη επιλογή για να επιτευχθεί ο στόχος του παροπλισμού των εγκαταστάσεων με όλες τις απαιτούμενες συνθήκες ασφάλειας. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δεόντως αιτιολογημένες, κατά τις οποίες δεν θα ήταν δυνατός ένας τέτοιος διαχωρισμός των πόρων, η διαχείριση των αποθεματικών κεφαλαίων θα μπορούσε να διατηρηθεί στο εσωτερικό του φορέα εκμετάλλευσης υπό τον όρο ότι θα υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα με εγγύηση για την κάλυψη των εργασιών παροπλισμού.

Με βάση τις πληροφορίες που τα κράτη μέλη διαβιβάζουν ανά τριετία στην Επιτροπή, η τελευταία συντάσσει περιοδική έκθεση για την κατάσταση των αποθεματικών κεφαλαίων και λαμβάνει, εφόσον είναι αναγκαίο, τα ενδεικνύόμενα μέτρα για την εξομάλυνση καταστάσεων οι οποίες θα ήταν δυνατόν είτε να διακυβεύσουν την υλοποίηση του παροπλισμού είτε να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Η σύσταση εξωτερικών αποθεματικών κεφαλαίων, των οποίων η διαχείριση γίνεται σύμφωνα με την αρχή της σύνεσης, εγγυάται μακροπρόθεσμα την ύπαρξη των αναγκαίων διαθεσίμων ώστε να υπάρχει υψηλή στάθμη πυρηνικής ασφάλειας καθ'όλη τη διάρκεια των εργασιών παροπλισμού.

Έχει ήδη επισημανθεί ότι είναι ανάγκη να εναρμονιστούν οι μέθοδοι εκτίμησης του μελλοντικού κόστους παροπλισμού. Θα πρέπει επίσης να προβλεφθούν μεταβατικά μέτρα

⁷ COM 96/29 Ευρατόμ

που θα επιτρέπουν, κατά περίπτωση, στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να ελαχιστοποιούν τις συνέπειες της μεταφοράς σημαντικών ποσών προς τα εξωτερικά αποθεματικά κεφάλαια.

Η Επιτροπή μελετάει το ενδεχόμενο να προβλεφθεί μεταβατική περίοδος [τριών ετών] από τη στιγμή που θα τεθούν σε ισχύ οι πράξεις ενσωμάτωσης στα κράτη μέλη μετά την έκδοση της παρούσας οδηγίας από το Συμβούλιο.

Συμπεράσματα

Παραμονές μιας διεύρυνσης τις οποίας η έκταση δεν έχει προηγούμενο, και όπου τα ζητήματα πυρηνικής ασφάλειας είναι κρίσιμης σημασίας, είναι καιρός για την Κοινότητα να αναλάβει ρητά τις αρμοδιότητές της επί θεμάτων ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων και να αποκτήσει δεσμευτικούς ρυθμιστικούς κανόνες.

Εάν οι κανόνες και οι αρχές που ήδη ισχύουν αποκτήσουν κοινοτικό χαρακτήρα, τότε αποτελεσματικότητα και ταχύτητα θα συμβαδίσουν. Μερική προσφυγή σε εθνικούς εμπειρογνώμονες για την ορθή διεκπεραίωση των ελέγχων θα δημιουργήσει προϋποθέσεις ώστε να προκύψει αδιαμφισβήτητη τεχνική επάρκεια. Η διασύνδεση των εθνικών συστημάτων με το κοινοτικό σύστημα εγγυάται τη διατήρηση μιας υψηλού επιπέδου ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση.

Είναι επίσης απαραίτητο να υπάρξουν εγγυήσεις για τη διαχείριση του τελευταίου σταδίου του κύκλου του πυρηνικού καυσίμου, με τήρηση των προτύπων ασφάλειας και με διαφάνεια στη χρησιμοποίηση των χρηματοοικονομικών πόρων. Προς τούτο, είναι ανάγκη να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο όπου θα εντάσσονται οι εθνικές κανονιστικές πράξεις. Ο προσδιορισμός κριτηρίων για τη σύσταση και διαχείριση αποθεματικών κεφαλαίων παροπλισμού πυρηνικών εγκαταστάσεων εγγυάται τη διατήρηση πυρηνικής ασφάλειας υψηλής στάθμης καθ'όλη τη διάρκεια των εργασιών παροπλισμού.

Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει το σχέδιο οδηγίας που ακολουθεί.

Proposition de

ΟΔΗΓΙΑ (Ευρατόμ) ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τον καθορισμό βασικών υποχρεώσεων και γενικών αρχών αναφορικά με την ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, και ιδίως τα άρθρα 31, 32 και 187,

την πρόταση της Επιτροπής⁸, η οποία εκπονήθηκε μετά από γνωμοδότηση ομάδας ειδικών εμπειρογνομόνων των κρατών μελών που ορίστηκαν από την επιστημονική και τεχνική επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 31 της συνθήκης, και τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁹,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹⁰,

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Δυνάμει της συνθήκης Ευρατόμ (άρθρο 2 υπό β)), η Κοινότητα οφείλει να θεσπίσει ομοιόμορφους κανόνες ασφάλειας για την προστασία της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων και να μεριμνά για την εφαρμογή τους.
- (2) Το άρθρο 30 της συνθήκης Ευρατόμ ορίζει ότι θεσπίζονται στην Κοινότητα βασικά πρότυπα για την προστασία της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων κατά των κινδύνων που προκύπτουν από ιονίζουσες ακτινοβολίες. Το άρθρο 32 προβλέπει δυνατότητα συμπλήρωσης των βασικών προτύπων με τη διαδικασία του άρθρου 31.
- (3) Το άρθρο 187 ορίζει ότι, για να εκπληρώνει τα καθήκοντα που της έχουν ανατεθεί, η Επιτροπή μπορεί να συλλέγει κάθε πληροφορία και να προβαίνει σε όλους τους αναγκαίους ελέγχους, εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζει το Συμβούλιο σύμφωνα με τις διατάξεις της συνθήκης.
- (4) Η οδηγία 96/29/Ευρατόμ του Συμβουλίου¹¹ θεσπίζει βασικά πρότυπα ασφάλειας για την προστασία της υγείας του ευρύτερου πληθυσμού και των εργαζομένων απέναντι στους κινδύνους που απορρέουν από τις ιονίζουσες ακτινοβολίες.

⁸ EE C [...] du [...], p. [...]

⁹ EE C [...] du [...], p. [...]

¹⁰ EE C [...] du [...], p. [...]

¹¹ EE L 159, 29.6.1996, σ. 1

- (5) Το πυρηνικό ατύχημα του Τσερνομπίλ το 1986 ανέδειξε την ανάγκη να συμπληρώσει η Κοινότητα τις διατάξεις που ίσχυαν τότε με άλλες οι οποίες να έχουν εφαρμογή σε περιπτώσεις διακινδύνευσης εξαιτίας έκτακτων περιστατικών έκλυσης ακτινοβολίας. Έτσι, με βάση την απόφαση 87/600/Ευρατόμ¹² του Συμβουλίου εγκαθιδρύθηκε μηχανισμός ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης λόγω έκλυσης ακτινοβολίας, ενώ βάσει της οδηγίας 89/618/Ευρατόμ¹³ του Συμβουλίου τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να ενημερώνουν τον πληθυσμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης λόγω έκλυσης ακτινοβολίας.
- (6) Τα βασικά πρότυπα συμπληρώθηκαν επίσης με την οδηγία 92/3/Ευρατόμ του Συμβουλίου της 3ης Φεβρουαρίου 1992 σχετικά με την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων μεταξύ κρατών μελών καθώς και από και προς την Κοινότητα¹⁴, και με τον κανονισμό (Ευρατόμ) αριθ. 1493/93 του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 1993 σχετικά με τις αποστολές ραδιενεργών ουσιών μεταξύ κρατών μελών¹⁵.
- (7) Μολονότι το σύστημα ακτινοπροστασίας που συνιστούν τα ισχύοντα βασικά πρότυπα εγγυάται υψηλής στάθμης προστασία του πληθυσμού με βάση τις επιστημονικές γνώσεις που κατέχουμε σήμερα, μια τέτοια προστασία πρέπει να συμπληρωθεί με την αυστηρή εφαρμογή προτύπων ασφάλειας που θα αποβλέπουν σε πρόληψη και έλεγχο των κινδύνων έκθεσης του πληθυσμού. Αναφορικά κυρίως με τις πυρηνικές εγκαταστάσεις, η διατήρηση ασφάλειας υψηλής στάθμης - από τον σχεδιασμό μέχρι τον παροπλισμό - μέσω αποτελεσματικών αμυντικών μέτρων κατά των κινδύνων από έκλυση ακτινοβολίας και η πρόληψη ατυχημάτων που ενδέχεται να έχουν ραδιενεργές επιπτώσεις είναι προϋποθέσεις εκ των ων ουκ άνευ για να εκπληρωθεί στο ακέραιο ο στόχος για προστασία της υγείας που προβλέπεται στο άρθρο 2 υπό β) της συνθήκης Ευρατόμ.
- (8) Παρά την κάποια εναρμόνιση, τα μέτρα πυρηνικής ασφάλειας εξακολουθούν να διαφέρουν πολύ ανάμεσα στα κράτη μέλη. Με την προσεχή διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα διευρυνθούν και οι διαφορές αυτές. Σήμερα, οι διαφορές αυτές δεν επιτρέπουν στην Κοινότητα να εξασφαλίσει υπό τις καλύτερες των συνθηκών ότι θα επιτυγχάνονται πάντοτε οι στόχοι για προστασία της υγείας, τους οποίους καλείται να εκπληρώσει δυνάμει του άρθρου 2 υπό β) της συνθήκης Ευρατόμ. Για να εξασφαλίσει η Κοινότητα την ουσιαστική εφαρμογή των ομοιόμορφων προτύπων ασφάλειας που απαιτεί η εν λόγω διάταξη, τα βασικά πρότυπα ακτινοπροστασίας πρέπει να συμπληρωθούν με κοινά πρότυπα ασφάλειας εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο ώστε να απομακρυνθούν οι κίνδυνοι κατά της ζωής και της υγείας των πληθυσμών.
- (9) Κίνδυνοι λόγω έκλυσης ακτινοβολίας εξακολουθούν να υπάρχουν και μετά τη διακοπή της επιχειρησιακής εκμετάλλευσης μιας πυρηνικής εγκατάστασης, κατά τη διάρκεια των εργασιών του παροπλισμού. Για να αντιμετωπιστούν οι κίνδυνοι διασποράς ραδιενεργών υλικών, είναι ανάγκη να εξασφαλιστεί ο ασφαλής παροπλισμός των πυρηνικών εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της μακροπρόθεσμης διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων και του αναλωμένου καυσίμου.

¹² ΕΕ L 371, 30.12.1987, σ 76

¹³ ΕΕ L 357, 7.12.1989, σ 31

¹⁴ ΕΕ L 35, 12.02.1992, σ. 24

¹⁵ ΕΕ L 148, 19.6.1993, σ. 1

- (10) Για να επιτευχθούν οι ανωτέρω στόχοι ως προς την ακτινοπροστασία σε κοινοτικό επίπεδο, ενδείκνυται να προσδιοριστούν οι βασικές υποχρεώσεις και οι γενικές αρχές σε ό,τι αφορά την ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων.
- (11) Ο ασφαλής παροπλισμός των πυρηνικών εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της μακροχρόνιας διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων και του αναλωμένου καυσίμου απαιτεί σημαντικούς οικονομικούς πόρους. Προς αποτροπή κάθε είδους κινδύνων που θα απειλούσαν το περιβάλλον και την υγεία του ανθρώπου, είναι ανάγκη να εξασφαλιστεί σε κοινοτικό επίπεδο ότι θα διατίθενται επαρκείς οικονομικοί πόροι για τις εργασίες παροπλισμού των πυρηνικών εγκαταστάσεων με τήρηση των κανόνων ασφάλειας. Προς τούτο πρέπει να θεσπιστούν ειδικοί κανόνες για τη σύσταση αποθεματικών κεφαλαίων παροπλισμού, στα οποία οι υπεύθυνοι εκμετάλλευσης θα πρέπει να συνεισφέρουν σε τακτική βάση καθ'όλη τη διάρκεια λειτουργίας των πυρηνικών εγκαταστάσεων. Ως εγγύηση ότι θα υπάρχουν διαθέσιμα επαρκή περιουσιακά στοιχεία κατά τη διάρκεια των εργασιών παροπλισμού, ενδείκνυται, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων δεόντως αιτιολογημένων, η σύσταση ταμείων με νομική προσωπικότητα χωριστή από εκείνην του φορέα εκμετάλλευσης.
- (12) Η παρούσα οδηγία εγγράφεται στη λογική του καθεστώτος που έχει εγκαθιδρυθεί με τη σύμβαση για την πυρηνική ασφάλεια, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 24 Οκτωβρίου 1996 και της οποίας είναι συμβαλλόμενα μέρη όλα τα κράτη μέλη. Με την απόφαση 1999/819/Ευρατόμ της Επιτροπής, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας προσχώρησε στη σύμβαση στις 31 Ιανουαρίου 2000.¹⁶ Δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής της σύμβασης περιορίζεται στους πυρηνικούς σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, η παρούσα οδηγία επεκτείνει τις αρχές της σύμβασης σε όλες τις πυρηνικές εγκαταστάσεις για τις οποίες απαιτούνται μέτρα ασφάλειας.
- (13) Με τον ίδιο σκοπό, η Διεθνής κοινή σύμβαση για την ασφάλεια της διαχείρισης αναλωμένου καυσίμων και για την ασφάλεια της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων¹⁷, που τέθηκε σε ισχύ στις 18 Ιουνίου 2001, αναφέρει στο άρθρο 26 ότι *Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για τον ασφαλή παροπλισμό μιας πυρηνικής μονάδας. Τα μέτρα αυτά πρέπει να εγγυώνται το απαραίτητο εξειδικευμένο προσωπικό και επαρκείς χρηματοοικονομικούς πόρους.* Στο άρθρο 22 υπό ii), η Σύμβαση καλεί τα συμβαλλόμενα μέρη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διατίθενται επαρκείς χρηματοοικονομικοί πόροι που θα εγγυώνται την ασφάλεια των εγκαταστάσεων διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων τόσο κατά τη διάρκεια λειτουργίας τους όσο και κατά τον παροπλισμό τους.
- (14) Για να παρακολουθεί η Επιτροπή των εφαρμογή των κανόνων που θεσπίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας, προϋπόθεση είναι αφενός να ελέγχει τον τρόπο με τον οποίο η αρμόδια αρχή ασφάλειας φέρει σε πέρας την αποστολή της και αφετέρου να θέσει σε εφαρμογή έναν μηχανισμό εξέτασης των εκθέσεων που της υποβάλλουν τα κράτη μέλη εκθέσεις δυνάμει της παρούσας οδηγίας,

¹⁶ ΕΕ L 318, 11.12.1999, σ.20

¹⁷ ΕΕ [...], [...]

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Με σκοπό να διασφαλιστεί η προστασία της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων απέναντι στους κινδύνους που απορρέουν από ιονίζουσες ακτινοβολίες προερχόμενες από μια πυρηνική εγκατάσταση, η παρούσα οδηγία προσδιορίζει τις βασικές υποχρεώσεις και τις γενικές αρχές βάσει των οποίων η Κοινότητα θα είναι σε θέση να εξασφαλίζει, εγγυώμενη υψηλής στάθμης ασφάλεια για τις πυρηνικές εγκαταστάσεις, την εφαρμογή των βασικών προτύπων του άρθρου 30 της συνθήκης Ευρατόμ.
2. Η παρούσα οδηγία έχει εφαρμογή για όλες τις πυρηνικές εγκαταστάσεις, ακόμη και μετά το στάδιο της επιχειρησιακής εκμετάλλευσης αυτών.

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοείται ως:

- 1) *Πυρηνική εγκατάσταση*, κάθε μη στρατιωτική εγκατάσταση μαζί με το γήπεδο, τα κτίρια και τον εξοπλισμό, όπου λαμβάνει χώρα παραγωγή, επεξεργασία, χρήση, χειρισμοί και αποθήκευση (προσωρινή ή οριστική) πυρηνικών υλικών κατά την έννοια του άρθρου 197 της συνθήκης Ευρατόμ, σε κλίμακα που προϋποθέτει την πρόβλεψη συνθηκών ασφάλειας. Ο παρών ορισμός έχει νόημα μέχρι τη στιγμή κατά την οποία θα αρθούν οι περιορισμοί που έχουν επιβληθεί στην εγκατάσταση ως προς την τήρηση κανόνων ακτινολογικής προστασίας.
- 2) *Κοινά πρότυπα ασφάλειας*, όλοι οι κανόνες οι οποίοι εκπονούνται βάσει των γενικών αρχών που ορίζονται στην παρούσα οδηγία.
- 3) *Αρμόδια αρχή ασφάλειας*, μια αρχή (ή περισσότερες) που διορίζεται από το εκάστοτε κράτος μέλος για να εκδίδει άδειες και να ελέγχει την εφαρμογή των διατάξεων που διέπουν τη χωροθέτηση, σχεδιασμό, κατασκευή, θέση σε λειτουργία, εκμετάλλευση και παροπλισμό των πυρηνικών εγκαταστάσεων.
- 4) *Αδειοδότηση*, η διαδικασία κατά την οποία η αρμόδια αρχή ασφάλειας χορηγεί στον αιτούντα άδεια και του αναθέτει την ευθύνη για χωροθέτηση, σχεδιασμό, κατασκευή, θέση σε λειτουργία, εκμετάλλευση και παροπλισμό μιας πυρηνικής εγκατάστασης.
- 5) *Επιχείρηση υπεύθυνη για την πυρηνική εγκατάσταση*, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει την εκμετάλλευση μιας πυρηνικής εγκατάστασης και τη νομική ευθύνη, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, για τις πρακτικές που χρησιμοποιούνται στην εγκατάσταση.
- 6) *Οριστική παύση λειτουργίας μιας πυρηνικής εγκατάστασης*, η κατάσταση κατά την οποία μια πυρηνική εγκατάσταση δεν επιτρέπεται πλέον να λειτουργεί, με απόφαση των αρμόδιων αρχών.
- 7) *Παροπλισμός*, όλα τα στάδια τα οποία καταλήγουν στην άρση του κανονιστικού ελέγχου πάνω σε μια πυρηνική εγκατάσταση που δεν είναι εγκατάσταση οριστικής αποθήκευσης· στα στάδια αυτά περιλαμβάνονται και οι εργασίες απολύμανσης και κατεδάφισης.

8) *Κεφάλαια παροπλισμού*, τα χρηματοοικονομικά μέσα που προορίζονται αποκλειστικά για την κάλυψη των δαπανών παροπλισμού πυρηνικών εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της μακροπρόθεσμης διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου καυσίμου, με τήρηση των προτύπων ασφάλειας.

9) *Αναλωμένο καύσιμο*, το πυρηνικό καύσιμο που έχει ακτινοβοληθεί μέσα στην καρδιά του αντιδραστήρα και έχει οριστικά αποσυρθεί απ'αυτήν.

10) *Συμβατικά απόβλητα παροπλισμού*, τα μη ραδιενεργά απόβλητα που παράγονται κατά τη διάρκεια των εργασιών παροπλισμού και για των οποίων την επεξεργασία και διάθεση πρέπει να εφαρμόζονται τα ισχύοντα πρότυπα.

11) *Ραδιενεργά απόβλητα*, κάθε είδους ραδιενεργός ύλη σε αέρια, υγρή ή στερεά μορφή, για την οποία καμία περαιτέρω χρήση δεν προβλέπεται από το κράτος μέλος ή από φυσικό ή νομικό πρόσωπο του οποίου η απόφαση γίνεται δεκτή από το κράτος μέλος, και η οποία ελέγχεται ως ραδιενεργά απόβλητα από ρυθμιστικό φορέα σύμφωνα με το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο του κράτους μέλους.

12) *Ραδιενεργά απόβλητα παροπλισμού*, τα ραδιενεργά απόβλητα που παράγονται κατά τη διάρκεια των εργασιών παροπλισμού.

13) *Πρακτική*, κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα που μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένη έκθεση των ατόμων σε ακτινοβολία προερχόμενη από τεχνητή πηγή ή από φυσική πηγή ακτινοβολίας στο πλαίσιο επεξεργασίας φυσικών ραδιονουκλεϊδίων με την ιδιότητά τους ως σχάσιμου ή επώασιμου ραδιενεργού υλικού, εκτός έκτακτων περιστατικών έκθεσης.

14) *Επανεπεξεργασία*, διεργασία ή μέθοδος της οποίας σκοπός είναι η αφαίρεση ραδιενεργών ισοτόπων από αναλωμένο καύσιμο για περαιτέρω χρήση.

15) *Στρατηγική παροπλισμού*, ο χρονικός προγραμματισμός των εργασιών παροπλισμού, από την στιγμή της οριστικής παύσης λειτουργίας της εγκατάστασης.

Άρθρο 3

Ανεξαρτησία της αρμόδιας αρχής ασφάλειας

Τα κράτη μέλη συγκροτούν μια αρχή αρμόδια για την ασφάλεια. Ως προς την οργάνωση, τη νομική διάρθρωση και τη λήψη των αποφάσεων, η εν λόγω αρχή πρέπει να είναι εντελώς ανεξάρτητη από κάθε άλλο οργανισμό ή φορέα, δημόσιο ή ιδιωτικό, επιφορτισμένο με την προαγωγή ή τη χρησιμοποίηση της πυρηνικής ενέργειας.

Άρθρο 4

Ρόλος της αρμόδιας αρχής ασφάλειας

Η αρμόδια αρχή ασφάλειας επιτηρεί και ρυθμίζει την ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων. Εκδίδει άδειες και ελέγχει την εφαρμογή των κανονιστικών ρυθμίσεων που διέπουν χωροθέτηση, σχεδιασμό, κατασκευή, θέση σε λειτουργία, εκμετάλλευση και παροπλισμό των πυρηνικών εγκαταστάσεων.

Άρθρο 5
Ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα με σκοπό:

- α) τη θέσπιση και διατήρηση, μέσα στις πυρηνικές εγκαταστάσεις, αποτελεσματικών μηχανισμών κατά των δυνητικών κινδύνων με σκοπό την προστασία των ατόμων, του κοινωνικού συνόλου και του περιβάλλοντος από τις επιβλαβείς επιδράσεις των ιονίζουσών ακτινοβολιών που εκπέμπονται από πυρηνικές εγκαταστάσεις·
- β) την πρόληψη ατυχημάτων που έχουν ραδιενεργές επιπτώσεις και τον μετριασμό των επιπτώσεων αυτών σε περίπτωση ατυχήματος·
- γ) την εφαρμογή κάθε συμπληρωματικού μέτρου που εγγυάται την ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων·
- δ) να εξασφαλιστεί μακροπρόθεσμα η διαχείριση όλων των υλικών, συμπεριλαμβανομένων ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου καυσίμου που εξακολουθούν να υπάρχουν κατά το στάδιο του παροπλισμού, σύμφωνα με τα βασικά πρότυπα τα σχετικά με την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του ευρύτερου πληθυσμού απέναντι σε κινδύνους που απορρέουν από τις ιονίζουσες ακτινοβολίες.

Άρθρο 6
Προτεραιότητα στην ασφάλεια

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα ώστε, στο πλαίσιο κάθε πρακτικής που αφορά άμεσα τις πυρηνικές εγκαταστάσεις, να δίδεται η απαιτούμενη προτεραιότητα στην πυρηνική ασφάλεια.
2. Τα μέτρα για επιχειρησιακή προστασία του πληθυσμού κατά την έννοια του άρθρου 44 της οδηγίας 1996/29 συνεκτιμούν όλες τις πτυχές τις σχετικές με την ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων.

Άρθρο 7
Υποχρεώσεις των επιχειρήσεων

1. Τα κράτη μέλη υποχρεώνουν τις επιχειρήσεις που έχουν την ευθύνη εκμετάλλευσης των πυρηνικών εγκαταστάσεων να τηρούν τα κοινά πρότυπα ασφάλειας που έχουν εφαρμογή σ'αυτές, καθώς και τις κανονιστικές ρυθμίσεις που έχει θεσπίσει η αρμόδια αρχή ασφάλειας και τυχόν άλλα μέτρα που θα ελάμβανε η τελευταία.
2. Τα κράτη μέλη υποχρεώνουν την επιχείρηση που έχει την ευθύνη εκμετάλλευσης της πυρηνικής εγκατάστασης να καταρτίσει προγράμματα εγγύησης της ποιότητας - που θα υποβληθούν για έλεγχο στην αρμόδια αρχή ασφάλειας - και να τα υλοποιήσει ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι απαιτήσεις που έχουν οριστεί για όλες τις δραστηριότητες οι οποίες άπτονται της πυρηνικής ασφάλειας θα τηρούνται καθ'όλη τη διάρκεια ζωής μιας πυρηνικής εγκατάστασης.
3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την ανάθεση των ευθυνών σχετικά με τον παροπλισμό των πυρηνικών εγκαταστάσεων, ακόμη και σε

περίπτωση κατά την οποία οι αρχικώς υπεύθυνοι δεν θα είναι πλέον σε θέση να τηρούν τις ανειλημμένες υποχρεώσεις τους.

Άρθρο 8 *Επιθεώρηση*

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να διενεργούνται επιθεωρήσεις με αντικείμενο την πυρηνική ασφάλεια από την αρμόδια αρχή ασφάλειας μέσα στις πυρηνικές εγκαταστάσεις, ακόμη και κατά τη διάρκεια των εργασιών του παροπλισμού, και η επιχείρηση που έχει την ευθύνη εκμετάλλευσης να υποτάσσεται.

Άρθρο 9 *Χρηματοοικονομικοί πόροι*

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα ώστε να υπάρχουν διαθέσιμοι επαρκείς χρηματοοικονομικοί πόροι για την κάλυψη της ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων.
2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να υπάρχουν διαθέσιμοι, υπό μορφή κεφαλαίων παροπλισμού και μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες, επαρκείς χρηματοοικονομικοί πόροι για την κάλυψη των εργασιών παροπλισμού κάθε πυρηνικής εγκατάστασης με συνεκτίμηση και της διάρκειας εκτέλεσης των εργασιών αυτών. Τα κεφάλαια αυτά θα πρέπει να ανταποκρίνονται στα ελάχιστα κριτήρια που προβλέπονται στο παράρτημα.
3. Για τις πυρηνικές εγκαταστάσεις που δεν έχουν ως πρωταρχικό στόχο την πώληση προϊόντων ή υπηρεσιών, και ειδικά για τους ερευνητικούς αντιδραστήρες, τα κράτη μέλη καθορίζουν τις λεπτομέρειες σύστασης ειδικών πόρων για την κάλυψη των αναγκών του παροπλισμού.

Άρθρο 10 *Εμπειρογνώμονες επί θεμάτων ασφάλειας*

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα ώστε να υπάρχουν διαθέσιμοι εμπειρογνώμονες επί θεμάτων ασφάλειας για όλες τις δραστηριότητες που άπτονται της ασφάλειας.
2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την εκπόνηση ενδεδειγμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης και για να υπάρχουν δυνατότητες διαρκούς θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης του προσωπικού.

Άρθρο 11 *Συμβάντα λειτουργίας*

1. Τα κράτη μέλη απαιτούν την πρόβλεψη διαδικασιών, οι οποίες θα έχουν την έγκριση της αρμόδιας αρχής ασφάλειας, για την αντιμετώπιση επεισοδίων λειτουργίας και ατυχημάτων με απώτερο στόχο να μειωθούν οι πιθανές επιπτώσεις για τον πληθυσμό και το περιβάλλον οι οποίες θα προέκυπταν ως αποτέλεσμα έκτακτων συμβάντων της λειτουργίας πυρηνικών εγκαταστάσεων.

2. Τα κράτη μέλη απαιτούν όπως η επιχείρηση που έχει την ευθύνη λειτουργίας της πυρηνικής εγκατάστασης κοινοποιεί το συντομότερο δυνατόν στην αρμόδια αρχή ασφάλειας κάθε επεισόδιο που έχει ιδιαίτερη σημασία για την ασφάλεια καθώς και τα διορθωτικά μέτρα που ελήφθησαν σχετικά.

Άρθρο 12

Έλεγχος της εφαρμογής

1. Για να βεβαιώνεται σχετικά με τη διατήρηση μιας υψηλού επιπέδου πυρηνικής ασφάλειας στα κράτη μέλη, η Επιτροπή διενεργεί ελέγχους στις αρμόδιες αρχές ασφάλειας. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές ασφάλειας να υπόκεινται σε τέτοιους ελέγχους.
2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή πίνακα εμπειρογνομόνων, όπου εμφανίζεται και η εξειδίκευσή τους, στους οποίους θα προσφεύγει η Επιτροπή για τη διενέργεια των ελέγχων της παραγράφου 1.
3. Οι εμπειρογνώμονες πρέπει να έχουν προηγουμένως εγκριθεί από την αρμόδια αρχή ασφάλειας του κράτους μέλους όπου θα διενεργηθεί έλεγχος για να μπορούν να διενεργούν τους ελέγχους της παραγράφου 1. Οι εμπειρογνώμονες δεν καλούνται να διενεργήσουν ελέγχους στο κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοοι.
4. Πριν από την επιθεώρηση, η Επιτροπή ενημερώνει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος για τον χαρακτήρα της επιθεώρησης, τον σκοπό, την προβλεπόμενη ημερομηνία έναρξης και τα ονόματα των εξουσιοδοτημένων εμπειρογνομόνων.
5. Η Επιτροπή διαβιβάζει την έκθεση της επιθεώρησης στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, το οποίο εντός τριμήνου από της παραλαβής κοινοποιεί τα μέτρα που ελήφθησαν προς επανόρθωση τυχόν ανεπαρειών.
6. Μετά την επιθεώρηση, η Επιτροπή μπορεί να απευθύνει προς το κράτος μέλος παρατηρήσεις ή να ζητάει συμπληρωματικές πληροφορίες για την αποσαφήνιση μέρους της έκθεσης ή του συνόλου αυτής.

Άρθρο 13

Υποβολή εκθέσεων

1. Κάθε χρόνο, αρχής γενομένης από την ημερομηνία που προβλέπεται στο άρθρο 15 παράγραφος 1, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή έκθεση για τα μέτρα που πήραν στο πλαίσιο των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από την παρούσα οδηγία, καθώς και για την από πλευράς ασφάλειας κατάσταση των πυρηνικών εγκαταστάσεων που βρίσκονται στην επικράτειά τους. Η Επιτροπή διοργανώνει συσκέψεις με τα κράτη μέλη για να μελετήσει τις εκθέσεις.
2. Κάθε δύο χρόνια, αρχής γενομένης από την ημερομηνία που προβλέπεται στο άρθρο 15 παράγραφος 1, η Επιτροπή διαβιβάζει στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και με την κατάσταση που υπάρχει στην Κοινότητα σε ό,τι αφορά την πυρηνική ασφάλεια, βασιζόμενη στις εκθέσεις που της έχουν υποβάλει τα κράτη μέλη και στις εκθέσεις ελέγχου.

Άρθρο 14
Αυστηρότερα μέτρα

Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν μέτρα αυστηρότερα από τα προβλεπόμενα στην παρούσα οδηγία. Σε μια τέτοια περίπτωση, ενημερώνουν την Επιτροπή για τον χαρακτήρα των μέτρων και για τους λόγους που οδήγησαν στη λήψη τους.

Άρθρο 15
Εφαρμογή

1. Το αργότερο έως την 1η Μαΐου 2004, τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που κρίνονται αναγκαίες για συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία, και ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.
2. Οι διατάξεις που θεσπίζονται κατά την έννοια της παραγράφου 1 περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από σχετική αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς ρυθμίσεις της αναφοράς αυτής εγκρίνονται από τα κράτη μέλη.
3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των βασικών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στο πεδίο που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 16
Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία τίθεται σε ισχύ την εικοστή ημέρα μετά τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 17
Παραλήπτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, [...]

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
[...]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Για τους πόρους παροπλισμού που προβλέπει το άρθρο 9 ισχύουν τα κάτωθι ελάχιστα κριτήρια:

1. Τα αποθεματικά κεφάλαια τροφοδοτούνται με τις εισφορές των φορέων εκμετάλλευσης των πυρηνικών εγκαταστάσεων κατά τη διάρκεια της λειτουργίας αυτών έτσι ώστε, κατά τη στιγμή της οριστικής παύσης λειτουργίας, να υπάρχουν επαρκείς πόροι για την κάλυψη όλων των δαπανών του παροπλισμού κατά την έννοια του σημείου 2.
2. Η τροφοδότηση των κεφαλαίων θα γίνεται ανάλογα με την εκτιμώμενη διάρκεια ζωής της εγκατάστασης και τη στρατηγική παροπλισμού που θα επιλεγεί, με σκοπό να καλυφθούν κυρίως ο παροπλισμός της εγκατάστασης, η ασφαλής και μακροχρόνια διαχείριση των συμβατικών και των ραδιενεργών αποβλήτων του παροπλισμού, η ασφαλής και μακροχρόνια διαχείριση του αναλωμένου καυσίμου των πυρηνικών σταθμών, για τα οποία δεν προβλεπόταν ήδη συνολική κάλυψη στο κόστος εκμετάλλευσης.
3. Στα περιουσιακά στοιχεία θα πρέπει να διατεθεί επαρκής ρευστότητα ώστε να καλύπτονται τα χρονοδιαγράμματα των υποχρεώσεων παροπλισμού και το κόστος όπως αυτό νοείται στο σημείο 2.
4. Τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να προορίζονται αποκλειστικά για την κάλυψη του κόστους κατά την έννοια του σημείου 2 σύμφωνα με τη στρατηγική παροπλισμού και δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν για άλλους σκοπούς. Προς τούτο, τα αποθεματικά κεφάλαια συστήνονται με ίδια νομική προσωπικότητα, χωριστή από εκείνην του φορέα εκμετάλλευσης της εγκατάστασης. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δεόντως αιτιολογημένες, κατά τις οποίες δεν θα ήταν δυνατός ένας τέτοιος νομικός διαχωρισμός, η διαχείριση του αποθεματικού κεφαλαίου θα μπορούσε να διατηρηθεί στο εσωτερικό του φορέα εκμετάλλευσης υπό τον όρο ότι η διαθεσιμότητα των περιουσιακών στοιχείων που συστήνονται για την κάλυψη του κόστους κατά την έννοια του σημείου 2 θα είναι εγγυημένη.
5. Για μια πυρηνική εγκατάσταση της οποίας η λειτουργία παύει οριστικά προτού τεθούν σε ισχύ οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας ή εντός ...[χρονικό διάστημα προς προσδιορισμό] αφότου έχουν τεθεί σε ισχύ οι εν λόγω διατάξεις, μπορούν να αναζητηθούν κι άλλες λύσεις πέραν της σύστασης κεφαλαίων παροπλισμού κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας.
6. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τις λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο μεταφοράς των κεφαλαίων παροπλισμού που έχουν συσταθεί εντός του φορέα εκμετάλλευσης προτού τεθούν σε ισχύ οι διατάξεις οι οποίες θεσπίζονται σε εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Η μεταφορά των κεφαλαίων αυτών πρέπει να γίνει μέσα σε χρονικό διάστημα μιας τριετίας μετά την ημερομηνία που προβλέπεται στο άρθρο 15.

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Πεδίο: Ενέργεια και μεταφορές (06)

Δραστηριότητα:

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ: ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

1. ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η ανάληψη υποχρεώσεως θα καταλογιστεί σε νέο κονδύλιο που θα συσταθεί στο πλαίσιο πλήρους ορισμού της δομής ABB για τη ΓΔ TREN. Η πρόταση για καταλογισμό σε κονδύλιο που ήδη υπάρχει ή που πρόκειται να συσταθεί θα επανεξεταστεί στο πλαίσιο των συζητήσεων APB 2004.

2. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

2.1 Συνολικό κονδύλιο της δράσης (Μέρος Β): ετήσια δαπάνη

Η ανάληψη υποχρεώσεως θα καταλογιστεί στη γραμμή του σημείου 1 για τη χρήση 2004.

2.2 Περίοδος εφαρμογής

Έναρξη το 2004 και συνέχιση

2.3 Συνολική πολυετής εκτίμηση των δαπανών

- α) Χρονοδιάγραμμα των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων/πιστώσεων πληρωμών (δημοσιονομική παρέμβαση) (βλ. σημείο 6.1.1)

ευρώ

	2004	2005	2006	2007	2008 και επόμε. έτη	Σύνολο 2004 έως 2008
Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων (ΠΑΥ)	39 000	52 000	52 000	52 000	52 000	247 000
Πιστώσεις πληρωμών (ΠΠ)	39 000	52 000	52 000	52 000	52 000	247 000

- β) Τεχνική και Διοικητική Συνδρομή και Δαπάνες Στήριξης (βλ. σημείο 6.1.2)

ΠΑΥ						
-----	--	--	--	--	--	--

III						
-----	--	--	--	--	--	--

Μερικό σύνολο α+β						
ΠΑΥ	39 000	52 000	52 000	52 000	52 000	247 000
ΠΠ	39 000	52 000	52 000	52 000	52 000	247 000

γ) Συνολική δημοσιονομική επίπτωση των ανθρώπινων πόρων και των λοιπών δαπανών διοικητικής λειτουργίας (βλ. σημεία 7.2 και 7.3)

ΠΑΥ/ΠΠ	597 500	604 000	604 000	608 800	608 800	3 023 100
--------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

ΣΥΝΟΛΟ α+β+γ						
ΠΑΥ	636 500	656 000	656 000	660 800	660 800	3 270 100
ΠΠ	636 500	656 000	656 000	660 800	660 800	3 270 100

2.4 Συμβατότητα με τον δημοσιονομικό προγραμματισμό και τις δημοσιονομικές προοπτικές

Νέα δράση

2.5 Δημοσιονομική επίπτωση επί των εσόδων¹⁸

Ουδεμία δημοσιονομική επίπτωση (αφορά τεχνικές πτυχές της εφαρμογής ενός μέτρου).

3. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Τύπος της δαπάνης		Νέα	ΕΖΕΣ	Συμμετοχή υποψήφιων χωρών	Κεφάλαιο δημοσιονομικών προοπτικών
υποχρεωτικές δαπάνες	διαχωριζόμενες πιστώσεις	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	αριθ. 1

4. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Άρθρα 31, 32 και 187 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας

¹⁸ Για περισσότερες διευκρινίσεις βλ. επεξηγηματική σημείωση.

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ

5.1 Αναγκαιότητα κοινοτικής παρέμβασης¹⁹

5.1.1 Επιδιωκόμενοι στόχοι

Δυνάμει της συνθήκης Ευρατόμ (άρθρο 2 υπό β)), η Κοινότητα οφείλει, σύμφωνα με τους όρους της συνθήκης Ευρατόμ: «να θεσπίζει ομοιόμορφους κανόνες ασφάλειας για την προστασία της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων και να μεριμνά για την εφαρμογή τους». Το κεφάλαιο ΙΙΙ (ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ) της συνθήκης Ευρατόμ, το σχετικό με την προστασία της υγείας, περιέχει διατάξεις που αφορούν τα βασικά πρότυπα (κανόνες) επί θεμάτων προστασίας από τις ιονίζουσες ακτινοβολίες. Το εν λόγω κεφάλαιο ΙΙΙ έχει κυρίως χρησιμοποιηθεί στο πεδίο της ακτινοπροστασίας.

Η Επιτροπή έχει ενεργό παρεμβατικό ρόλο σε ό,τι αφορά την εναρμόνιση των πρακτικών πυρηνικής ασφάλειας εδώ και πάνω από είκοσι πέντε χρόνια. Παρ'όλες τις προσπάθειες για εναρμόνιση, τα μέτρα πυρηνικής ασφάλειας εξακολουθούν να διαφέρουν πολύ ανάμεσα στα κράτη μέλη.

Την πυρηνική ασφάλεια πρέπει να την αντιμετωπίζουμε μέσα από μια κοινοτική οπτική. Μόνο μια κοινή προσέγγιση μπορεί να εγγυηθεί τη διατήρηση μιας υψηλού επιπέδου ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων σε μια διευρυμένη Ένωση.

Δεδομένου ότι πρόκειται για ένα πεδίο όπου ισχύουν ήδη σημαντικές εθνικές διατάξεις, καλό θα ήταν να είναι σε θέση η Επιτροπή να αντλεί όφελος από την τεχνική επάρκεια εμπειρογνομόνων των κρατών μελών ώστε να προωθεί την εξέλιξη των κοινών προτύπων με εναρμονισμένο τρόπο. Προς τούτο, έχει ανάγκη στήριξης από την επιτροπή του άρθρου 31 της συνθήκης Ευρατόμ.

Η δημιουργία ενός ανεξάρτητου συστήματος ελέγχων είναι απαραίτητο στοιχείο για την αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα μιας κοινοτικής προσέγγισης του ζητήματος της ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων. Για τη διενέργεια των ελέγχων, η Επιτροπή θα προσφεύγει κατά κανόνα σε μόνιμο προσωπικό, και μερικώς μόνο στις υπηρεσίες εμπειρογνομόνων που θα υποδεικνύονται από τις αρμόδιες αρχές ασφάλειας των κρατών μελών. Έλεγχοι θα διενεργούνται και στις αρμόδιες αρχές ασφάλειας.

Οι εργασίες παροπλισμού συνιστούν επίσης δυνάμει απειλές για το περιβάλλον και την υγεία, όχι μόνο σήμερα αλλά και μελλοντικά, ιδιαιτέρως εάν δεν ληφθούν εγκαίρως τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση των ραδιενεργών επιπτώσεων των εργασιών παροπλισμού.

Ο ασφαλής παροπλισμός των πυρηνικών εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της μακροχρόνιας διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου καυσίμου, απαιτεί σημαντικούς οικονομικούς πόρους οι οποίοι πρέπει να είναι εγγυημένοι καθ'όλη τη διάρκεια επιχειρησιακής εκμετάλλευσης των πυρηνικών εγκαταστάσεων.

Είναι ανάγκη να εξασφαλιστεί σε κοινοτικό επίπεδο ότι θα διατίθενται επαρκείς οικονομικοί πόροι για τις εργασίες παροπλισμού των πυρηνικών εγκαταστάσεων με τήρηση των κανόνων ασφάλειας.

¹⁹ Για περισσότερες διευκρινίσεις βλ. επεξηγηματική σημείωση.

Ως εγγύηση ότι θα υπάρχουν διαθέσιμοι επαρκείς πόροι, πρέπει να θεσπιστούν ειδικοί κανόνες για τη σύσταση αποθεματικών κεφαλαίων παροπλισμού, με νομική προσωπικότητα χωριστή από εκείνην του φορέα εκμετάλλευσης. Τα κεφάλαια αυτά θα τροφοδοτούνται σε τακτική βάση από τον φορέα εκμετάλλευσης καθ' όλη τη διάρκεια επιχειρησιακής εκμετάλλευσης της εγκατάστασης. Τα κεφάλαια αυτά προορίζονται αποκλειστικά για τον παροπλισμό.

5.1.2 Μέτρα σχετικά με την εκ των προτέρων (ex ante) αξιολόγηση

Ουδέν.

5.2 Σχεδιαζόμενες δράσεις και λεπτομέρειες υλοποίησης της δημοσιονομικής παρέμβασης

Δικαιούχοι των προτεινόμενων δράσεων είναι οι φορείς εκμετάλλευσης και οι αρμόδιες εθνικές αρχές ασφάλειας. Η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στον καθορισμό βασικών υποχρεώσεων και γενικών αρχών αναφορικά με την ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων

5.3 Λεπτομέρειες υλοποίησης

Άμεση διαχείριση εκ μέρους της Επιτροπής με προσωπικό μόνιμο και εξωτερικό.

6. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

6.1 Συνολική δημοσιονομική επίπτωση στο μέρος Β (για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)

(Ο τρόπος υπολογισμού των συνολικών ποσών που εμφανίζονται στον πίνακα που ακολουθεί επεξηγείται στην κατανομή του πίνακα 6.2.)

6.1.1 Δημοσιονομική παρέμβαση

ΠΑΥ σε €

Κατανομή	2004	2005	2006	2007	2008 και επόμε. έτη	Σύνολο
Δράση 1 - Επιθεωρήσεις στα κράτη μέλη	39 000	52 000	52 000	52 000	52 000	247 000
ΣΥΝΟΛΟ	39 000	52 000	52 000	52 000	52 000	247 000
	2004	2005	2006	2007	2008 και επόμε.	Σύνολο
Τεχνική και Διοικητική Βοήθεια (ΤΔΒ), Δαπάνες Στήριξης (ΔΣ) και δαπάνες για τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας (ΤΠ) (πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων)	-	-	-	-	-	
α) Γραφεία τεχνικής βοήθειας (ΒΑΤ)	-	-	-	-	-	
β) Άλλη τεχνική και διοικητική βοήθεια: - εντός (intra - muros): - εκτός (extra-muros): από την οποία: για τη συγκρότηση και συντήρηση μηχανογραφικών συστημάτων διαχείρισης:	-	-	-	-	-	
Μερικό σύνολο 1	-	-	-	-	-	
2) Δαπάνες στήριξης (ΔΣ):	-	-	-	-	-	
α) Κατάρτιση	-	-	-	-	-	
β) Συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων						
γ) Ενημέρωση και δημοσιεύσεις	-	-	-	-	-	
Μερικό σύνολο 2						
ΣΥΝΟΛΟ						

6.2 Υπολογισμός του κόστους ανά σχεδιαζόμενο μέτρο στο Μέρος Β (για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)²⁰

Προβλέπονται δύο επιθεωρητές ανά έλεγχο διάρκειας 2 ημερών (ημερήσια αποζημίωση 600 € και 2000 € έξοδα ταξιδιού). Για το 2004 προβλέπονται 15 έλεγχοι (κόστος 39 000 €), και 20 έλεγχοι για τα επόμενα έτη (κόστος κατ'έτος 52 000 €).

²⁰ Για περισσότερες διευκρινίσεις βλ. επεξηγηματική σημείωση.

7. ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

7.1 Επίπτωση στους ανθρώπινους πόρους

Κατηγορία θέσεων απασχόλησης		Προσωπικό προς τοποθέτηση στη διαχείριση της δράσης, από τους διαθέσιμους και/ή συμπληρωματικούς ανθρώπινους πόρους		Σύνολο	Περιγραφή των καθηκόντων που απορρέουν από τη δράση
		Αριθμός θέσεων έκτακτης απασχόλησης Αριθμός θέσεων μόνιμης απασχόλησης	Αριθμός θέσεων έκτακτης απασχόλησης		
Μόνιμοι και έκτακτοι υπάλληλοι	A B C	1 1 1	1	2 1	Εμπειρογνώμονες επί θεμάτων ασφάλειας Διοικητικός υπάλληλος Γραμματέας
Λοιποί άνθρωποι πόροι				1	Αποσπασμένος εθνικός εμπειρογνώμονας (END) επί θεμάτων ασφάλειας
Σύνολο		3	1	4	

7.2 Συνολική δημοσιονομική επίπτωση των ανθρώπινων πόρων

Κατηγορία ανθρώπινων πόρων	Ποσά σε € κατ'έτος	Τρόπος υπολογισμού*
Μόνιμοι υπάλληλοι Έκτακτοι υπάλληλοι	432 000	Μέσο κόστος ενός μόνιμου υπαλλήλου της Επιτροπής, μαζί με τα γενικά έξοδα - D4 BUDG
Λοιποί άνθρωποι πόροι (αναφέρεται η γραμμή του προϋπολογισμού)	43 000	Αποσπασμένος εθνικός εμπειρογνώμονας (END)
Σύνολο	475 000	

Τα ποσά αντιστοιχούν στις συνολικές δαπάνες για 12 μήνες.

7.3 Άλλες δαπάνες διοικητικής λειτουργίας που απορρέουν από τη δράση

Γραμμή του προϋπολογισμού (αριθ. και ονομασία)	Ποσά σε ευρώ			Τρόπος υπολογισμού
	2004	2005 και 2006 κατ'έτος	2007 και επόμενα έτη	
Συνολικό κονδύλιο (Τίτλος Α7)				
A0701 - Αποστολές				
A07030 - Συνεδριάσεις				
A07031 - Επιτροπές υποχρεωτικής γνωμοδότησης (1)	32 500	39 000	39 000	+/-10 αποστολές ετησίως και +/-20 έλεγχοι (+/-15 το 2004)
A07032 - Επιτροπές μη υποχρεωτικής γνωμοδότησης (1)				

A07040 - Διασκέψεις	40 000	40 000	44 800	2 συνεδριάσεις της επιτροπής του άρθρου 31 ετησίως ²¹
A0705 - Μελέτες και παροχή συμβουλών				
Άλλες δαπάνες (προσδιορίζονται)	50 000	50 000	50 000	Μελέτες για τον παροπλισμό
Συστήματα πληροφοριών (A-5001/A-4300)				
Άλλες δαπάνες - Μέρος Α (προσδιορίζονται)				
Σύνολο	122 500	129 000	133 800	

Τα ποσά αντιστοιχούν στις συνολικές δαπάνες της δράσης για 12 μήνες.

I.	Ετήσιο σύνολο (7.2+7.3)	597 500 ευρώ το 2004 604 000 ευρώ το 2005 και το 2006
II.	Διάρκεια της δράσης	608 800 ευρώ το 2007 και επόμενα έτη
III.	Συνολικό κόστος της δράσης (I x II)	Αόριστη

Οι ανάγκες σε ανθρώπινους και διοικητικούς πόρους θα καλυφθούν με κονδύλια της ΓΔ TREN στο πλαίσιο της ετήσιας επιχορήγησης.

8. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

8.1 Σύστημα παρακολούθησης

Θα διενεργούνται έλεγχοι παρακολούθησης.

8.2 Ρυθμίσεις και περιοδικότητα της προβλεπόμενης αξιολόγησης

Η Επιτροπή θα επιζητήσει τη συνεργασία των εθνικών αρχών ώστε να καλυφθούν τα κενά.

Ετήσια έκθεση των κρατών μελών. Συνεδριάσεις με τα κράτη μέλη προς εξέταση των προτάσεων. Έκθεση αξιολόγησης της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ανά διετία.

9. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

Το σύνηθες σύστημα λογιστικών ελέγχων της Επιτροπής.

²¹ Με βάση τα 800 ευρώ κατ'άτομο. Προβλέπονται 2 υπήκοοι από κάθε κράτος μέλος και 2 συνεδριάσεις κατ'έτος.

ΕΝΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΜΜΕ)

ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Οδηγία του Συμβουλίου σχετικά με την καθιέρωση κοινών προτύπων ασφάλειας των πυρηνικών εγκαταστάσεων

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ

Η ΠΡΟΤΑΣΗ

1. Με δεδομένη την αρχή της επικουρικότητας, γιατί χρειάζεται σχετική κοινοτική νομοθεσία, και ποιοι είναι οι κύριοι στόχοι της;

Η προτεινόμενη οδηγία αποσκοπεί στη θέσπιση κοινών προτύπων για την ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων. Παρά το γεγονός ότι έχει δρομολογηθεί μια πρώτη εναρμόνιση των πρακτικών ασφάλειας, υπάρχουν ακόμη μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Επιπλέον, η προοπτική της διεύρυνσης ανέδειξε την αναγκαιότητα ανάληψης μιας τέτοιας δράσης. Παρά την κάποια εναρμόνιση των πρακτικών ασφάλειας, εξακολουθούν να υπάρχουν πολύ μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Χρειάζεται λοιπόν κοινοτική παρέμβαση. Επιπλέον, η προοπτική της διεύρυνσης έδωσε τον τόνο στην ανάγκη ανάληψης κοινοτικής δράσης.

ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

2. Ποιους αφορά η πρόταση;

– Ποιους επιχειρηματικούς κλάδους;

Η πρόταση επηρεάζει το σύνολο του πυρηνικού τομέα καθώς και τις αρμόδιες αρχές ασφάλειας των κρατών μελών.

– Με κριτήριο το μέγεθος, ποιες επιχειρήσεις (ποσοστό μικρομεσαίων);

Η οδηγία πρέπει να απευθύνεται σε μεγάλες μόνο επιχειρήσεις, και όχι σε μικρές ή μεσαίες.

– Υπάρχουν στην Κοινότητα ιδιαίτερες ζώνες στις οποίες βρίσκονται εγκατεστημένες επιχειρήσεις του πυρηνικού τομέα;

Δεν έχουν όλα τα κράτη μέλη στην επικράτειά τους πυρηνικά εργοστάσια. Με τη διεύρυνση όμως θα αυξηθεί ο αριθμός των χωρών που προσφεύγουν στην πυρηνική ενέργεια. Το 2004 θα υπάρχουν 13 κράτη μέλη επί συνόλου 25 που θα διαθέτουν πυρηνικούς σταθμούς ισχύος. Οι πυρηνικοί σταθμοί δεν βρίσκονται σε ιδιαίτερες γεωγραφικές ζώνες. Μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών που διαθέτουν πυρηνικούς

σταθμούς είναι: Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Κάτω Χώρες, Λιθουανία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία και Φινλανδία.

3. Τι μέτρα πρέπει να πάρουν οι επιχειρήσεις για να συμμορφωθούν προς την πρόταση;

Να επεξεργαστούν και να εφαρμόσουν διαδικασίες.

4. Τι οικονομικές συνέπειες μπορεί να έχει η πρόταση

– στην απασχόληση;

Καμία.

– στις επενδύσεις και τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων;

Καμία.

– στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων;

Καμία, αφού τα ίδια μέτρα θα ισχύσουν για όλες τις επιχειρήσεις.

5. Προβλέπονται στην πρόταση μέτρα στα οποία να συνεκτιμάται η ειδική κατάσταση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (περιορισμένες ή διαφορετικές απαιτήσεις κ.λπ.);

Όχι.

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ

6. Κατάλογος των φορέων με τους οποίους έγιναν διαβουλεύσεις πάνω στην πρόταση και παρουσίαση των βασικών στοιχείων των θέσεών τους.

Ουδέν.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ (Ευρατόμ) ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με τη διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και
ραδιενεργών αποβλήτων**

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Κατά την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με βάση την πυρηνική προκύπτουν ραδιενεργά απόβλητα και αναλωμένο πυρηνικό καύσιμο. Οι πιο επικίνδυνες και ραδιοτοξικές μορφές τέτοιων υλικών τοποθετούνται σήμερα σε εγκαταστάσεις πρόσκαιρης αποθήκευσης. Σε κανένα κράτος μέλος δεν υπάρχει εγκατάσταση οριστικής αποθήκευσης, ούτε προβλέπεται σύντομα η κατασκευή τέτοιου έργου. Για την ώρα συνεχίζεται η συσσώρευση τέτοιων υλικών.

Στην πρόσφατη πράσινη βίβλο της Επιτροπής²² για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), η αναγκαιότητα εξεύρεσης αποδεκτών λύσεων για τη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων θεωρείται ως ένα από τα κυριότερα μελήματα που βαρύνουν την πυρηνική ενέργεια ως ενεργειακή επιλογή. Η πράσινη βίβλος τονίζει επίσης ότι είναι ανάγκη να εξασφαλιστεί η μεγαλύτερη δυνατή διαφάνεια κατά την αναζήτηση λύσεων, και υποστηρίζει ότι χρειάζεται νέα έρευνα για την επίλυση των τεχνικών προβλημάτων που παραμένουν καθώς και για να αυξηθεί η εμπιστοσύνη του πληθυσμού και των πολιτικών θεσμών στις λύσεις που εξευρίσκονται. Πρόσφατη σφυγμομέτρηση σε επίπεδο ΕΕ²³ επιβεβαίωσε τη σπουδαιότητα του ζητήματος των ραδιενεργών αποβλήτων για τον ευρύτερο πληθυσμό.

Ανεξαρτήτως στρατηγικών ενεργειακών επιλογών που θα γίνουν για το μέλλον, η διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων που ήδη υπάρχουν πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν την προστασία της υγείας και την προστασία του περιβάλλοντος. Απαιτείται άμεση κινητοποίηση ως εγγύηση ότι δεν θα μετατεθεί στις μελλοντικές γενιές η ευθύνη και το άγχος της διαχείρισης των ολοένα και μεγαλύτερων ποσοτήτων αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων που αποθηκεύονται επ'αόριστον σε προσωρινή βάση.

Τα κράτη μέλη και οι υποψήφιες χώρες στην πλειονότητά τους δεν αντιμετωπίζουν το ζήτημα κατά τρόπο επαρκή.

2. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΟΨΗΦΙΕΣ ΧΩΡΕΣ

Όλα τα κράτη μέλη και οι υποψήφιες χώρες παράγουν ραδιενεργά απόβλητα. Οι κυριότερες δραστηριότητες κατά τις οποίες προκύπτουν τέτοια απόβλητα είναι:

- η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας πυρηνικής προέλευσης, όπου συμπεριλαμβάνονται οι δραστηριότητες του τελικού σταδίου κύκλου του καυσίμου και ο παροπλισμός των πυρηνικών σταθμών·

²² COM(2000)769, 29 Νοεμβρίου 2000, «Προς μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού», Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2001, ISBN 92-894-0319-5.

²³ Ευρωβαρόμετρο αριθ. 56, 2001 - Europeans and Radioactive Waste (Οι Ευρωπαίοι και τα ραδιενεργά απόβλητα) (http://europa.eu.int/comm/energy/nuclear/pdf/eb56_radwaste_en.pdf)

- η λειτουργία ερευνητικών αντιδραστήρων·
- η χρησιμοποίηση ακτινοβολιών και ραδιενεργών υλικών στην ιατρική, τη γεωργία, τη βιομηχανία και την έρευνα·
- η επεξεργασία υλικών που περιέχουν φυσική ραδιενέργεια.

Η κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση παράγονται συνολικά 40 000 m³ πυρηνικών αποβλήτων ετησίως, εκ των οποίων το μεγαλύτερο μέρος προέρχεται από δραστηριότητες που συνδέονται με την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας²⁴.

Μολονότι για την οριστική διάθεση αποβλήτων από τις λιγότερο επικίνδυνες κατηγορίες²⁵ υπάρχουν σήμερα δοκιμασμένες τεχνολογίες, στην πράξη τις εφαρμόζουν πέντε μόνον κράτη μέλη που διαθέτουν προγράμματα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας πυρηνικής προέλευσης (Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Σουηδία, Φινλανδία). Στη Γερμανία, χρησιμοποιήθηκε στο παρελθόν η λύση της οριστικής διάθεσης, όχι όμως στο Βέλγιο ούτε και στις Κάτω Χώρες, όπου τα ραδιενεργά απόβλητα αποθηκεύονται σε κεντρικές αποθήκες σε εθνικό επίπεδο. Τα κράτη μέλη που δεν παράγουν ηλεκτρική ενέργεια πυρηνικής προέλευσης εφαρμόζουν επίσης την παρατεταμένη απ'αόριστον αποθήκευση.

Τα πιο επικίνδυνα απόβλητα²⁶ αποθηκεύονται σε εγκαταστάσεις πάνω στην επιφάνεια ή λίγο κάτω από την επιφάνεια του εδάφους εν αναμονή μονιμότερης λύσης. Σε καμία χώρα στον κόσμο δεν έχει εφαρμοστεί ακόμη οριστική διάθεση τέτοιων αποβλήτων, και ο βαθμός προόδου προς την κατεύθυνση αυτής της μόνιμης λύσης διαφέρει σημαντικά από τη μια χώρα στην άλλη. Στην ΕΕ, η Σουηδία και η Φινλανδία είναι ίσως οι χώρες στις οποίες έχει γίνει η μεγαλύτερη πρόοδος, αφού διαθέτουν εδώ και πολύ καιρό προγράμματα ταφής σε μεγάλα βάθη. Μερικά κράτη μέλη επαναξιολογούν τις επιλογές τους καθώς και τις σχετικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Άλλα ωστόσο εφαρμόζουν τακτική αναμονής.

Η κατάσταση στις υποψήφιες χώρες

²⁴ Για περισσότερες διευκρινίσεις σχετικά με την παραγωγή ραδιενεργών αποβλήτων στην ΕΕ, βλ. παραπομπή στην υποσημείωση 11.

²⁵ Βλ. τη σύσταση της Επιτροπής της 15ης Σεπτεμβρίου 1999 σχετικά με ένα σύστημα ταξινόμησης των στερεών ραδιενεργών αποβλήτων (SEC (1999) 1302 τελικό, 1999/669/EK, Ευρατόμ). Τα λιγότερο επικίνδυνα απόβλητα ταξινομούνται συνήθως ως "απόβλητα χαμηλής και μέσης ραδιενέργειας" και αποθηκεύονται κατά κανόνα στην επιφάνεια ή λίγο κάτω από την επιφάνεια του εδάφους. Μετά το κλείσιμο της τοποθεσίας θα διατηρηθεί ένας κανονιστικός (ή θεσμικός) έλεγχος επί 300 περίπου έτη ώστε να προληφθεί τυχόν ανθρώπινη επέμβαση επί όσον χρόνο εξακολουθεί να υπάρχει κίνδυνος από την ακτινοβολία των αποβλήτων.

²⁶ Βλ. επίσης την υποσημείωση 4. Τα πιο επικίνδυνα απόβλητα ταξινομούνται ως "απόβλητα υψηλής ραδιενέργειας και μεγάλης διάρκειας ζωής". Το αναλωμένο πυρηνικό καύσιμο υποβάλλεται σε επεξεργασία για την απομάκρυνση των άχρηστων υλικών, έτσι ώστε το αχρησιμοποίητο ουράνιο και πλουτόνιο να ανακυκλωθούν για την παραγωγή μη αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου. Η διεργασία αυτή είναι γνωστή ως "επανεπεξεργασία". Τα απόβλητα υψηλής ραδιενέργειας συνήθως εξυαλώνονται ώστε να αποκτήσουν μορφή κατάλληλη για παρατεταμένη αποθήκευση και τελικώς οριστική διάθεση. Τα εξυαλωμένα απόβλητα ή και το ίδιο το αναλωμένο καύσιμο εφόσον δεν υποβληθούν σε επανεπεξεργασία θεωρούνται υψηλής ραδιενέργειας και παραμένουν επικίνδυνα επί χιλιάδες χρόνια.

Στις υποψήφιες χώρες που έχουν πυρηνικούς σταθμούς και ερευνητικούς αντιδραστήρες ρωσικού σχεδιασμού, η διαχείριση του αναλωμένου καυσίμου έγινε ζήτημα νευραλγικής σημασίας κατά την προηγούμενη δεκαετία αφού δεν είναι πλέον δυνατή η αποστολή των πυρηνικών αποβλήτων στη Ρωσία για επανεπεξεργασία ή για αποθήκευση. Στις χώρες αυτές χρειάστηκε να κατασκευαστούν επείγοντως εγκαταστάσεις πρόσκαιρης αποθήκευσης για τα αναλωμένα καύσιμα.

Πολύ μικρή ή καθόλου πρόοδος δεν σημειώθηκε για την υλοποίηση πραγματικών προγραμμάτων μακροπρόθεσμης διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων.

Αναφορικά με τα λιγότερο επικίνδυνα επιχειρησιακά απόβλητα των πυρηνικών σταθμών, μόνο η Τσεχική Δημοκρατία και η Σλοβακία διαθέτουν επιχειρησιακές τοποθεσίες αποθήκευσης. Αρκετές χώρες διαθέτουν ρωσικού σχεδιασμού αποθήκες ραδιενεργών αποβλήτων τα οποία δεν προέρχονται από τον κύκλο του πυρηνικού καυσίμου. Όμως, οι εγκαταστάσεις αυτές δεν ανταποκρίνονται πάντοτε στα πρότυπα ασφάλειας που ισχύουν στην Ένωση. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να κριθεί αναγκαία η ανάκτηση των αποβλήτων για να αποθηκευτούν αλλού.

3. ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Οι κυριότερες αρχές που διέπουν τη διαχείριση όλων των επικίνδυνων αποβλήτων πρέπει να εγγυώνται υψηλής στάθμης ασφάλεια του ευρύτερου πληθυσμού και των εργαζομένων, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος. Προκειμένου για αναλωμένα πυρηνικά καύσιμα και ραδιενεργά απόβλητα, η εφαρμογή των εν λόγω αρχών πρέπει να εγγυάται προστασία των ατόμων, του κοινωνικού συνόλου και του περιβάλλοντος από τις επιβλαβείς επιδράσεις της ιονίζουσας ακτινοβολίας.

Τα τελευταία χρόνια, οι αρχές αυτές βρέθηκαν επίσης στο επίκεντρο της δράσης σε κοινοτικό επίπεδο, με ερευνητικές προσπάθειες και πρωτοβουλίες τόσο πολιτικές όσο και νομοθετικές.

Οι βασικοί κανόνες για την προστασία της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων από τις ιονίζουσες ακτινοβολίες χρησιμεύουν ως βάση εναρμόνισης των θεμελιωδών αρχών διαχείρισης των αποβλήτων και εγγυώνται κοινή και διεθνώς αποδεκτή στάθμη ακτινοπροστασίας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η πιο πρόσφατη αναθεώρηση των βασικών κανόνων χρονολογείται από το 1996²⁷ με εφαρμογή στο εθνικό δίκαιο από τις 13 Μαΐου 2000. Επιπλέον, το κεφάλαιο III (ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ) της συνθήκης ΕΥΡΑΤΟΜ εγκαθιδρύει ένα κοινοτικό σύστημα επιτήρησης και ελέγχου των διεθνών μεταφορών ραδιενεργών αποβλήτων²⁸. Τέλος, στο κεφάλαιο της συνθήκης ΕΚ το σχετικό με το περιβάλλον, η οδηγία για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και οι τροποποιητικές αυτής^{29,30}, έχουν επίσης μεγάλη σημασία σε συσχέτιση με τα ραδιενεργά απόβλητα.

²⁷ Οδηγία του Συμβουλίου 96/29/Ευρατόμ, 13 Μαΐου 1996

²⁸ Οδηγία του Συμβουλίου 92/3/Ευρατόμ, 03 Φεβρουαρίου 1996

²⁹ Οδηγία του Συμβουλίου 85/337/Ευρατόμ, 27 Ιουνίου 1985

³⁰ Οδηγία 97/11/ΕΟΚ του Συμβουλίου, 03 Μαρτίου 1997

Η προσέγγιση που υιοθετήθηκε στο κοινοτικό σχέδιο δράσης³¹ και η αντίστοιχη στρατηγική σκοπό έχουν να ενθαρρύνουν τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και την εναρμόνιση ώστε να εξασφαλιστεί ισοδύναμη και αποδεκτή στάθμη προστασίας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η πιο πρόσφατη έκθεση σχετικά με τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων στην ΕΕ δημοσιεύτηκε το 1999³². Η Επιτροπή εξέδωσε προσφάτως ανάλογη έκθεση και για τις υποψήφιες χώρες³³.

Η διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων υπήρξε και παραμένει ένα από τα κυριότερα αντικείμενα της έρευνας. Μια πτυχή κομβικής σημασίας είναι η υποστήριξη της έρευνας που πραγματοποιείται σε υπόγειες ερευνητικές εγκαταστάσεις, από την οποία προκύπτουν γνώσεις γύρω από τις διεργασίες και τα δεδομένα μέσω των οποίων επιβεβαιώνεται η δυνατότητα κατασκευής αποθηκευτικών χώρων σε βαθείς γεωλογικούς σχηματισμούς στο μέλλον. Οι προηγμένες τεχνικές χημικού και πυρηνικού διαχωρισμού και η ελαχιστοποίηση των αποβλήτων μακράς διάρκειας ζωής (στις οποίες συνήθως αναφερόμαστε με τον όρο *διαχωρισμός και μεταστοιχείωση*) αποτελούν επίσης σημαντικά ερευνητικά πεδία.

Υπάρχουν επίσης διεθνείς συμβάσεις που έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο για την καθιέρωση κοινής πρακτικής και κοινών επιπέδων ασφάλειας διεθνώς. Οι σημαντικότερες από αυτές είναι η κοινή σύμβαση για την ασφάλεια της διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και για την ασφάλεια της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων³⁴ (στο εξής *κοινή σύμβαση*), ανοιχτή για υπογραφή υπό του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ) από 29 Σεπτεμβρίου 1997 και σε ισχύ από 18 Ιουνίου 2001. Η προσχώρηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ευρατόμ στη σύμβαση αποτελεί αντικείμενο πρότασης της Επιτροπής³⁵. Επιπλέον, ο ΔΟΑΕ βρίσκεται στο στάδιο της ολοκλήρωσης μιας σειράς εγγράφων για την ασφάλεια της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων συστάσεων για την ασφαλή διάθεση όλων των κατηγοριών ραδιενεργών αποβλήτων.

4. ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΡΑΣΗ

Μολονότι μέχρι στιγμής έχουν αποθηκευτεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση μεγάλες ποσότητες³⁶ (περίπου 2 000 000 m³) από τα λιγότερο επικίνδυνα ραδιενεργά απόβλητα, δεν έχουν όλες οι χώρες πρόσβαση σε τοποθεσίες διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων. Η εν λόγω κατηγορία αποβλήτων, των οποίων οι ποσότητες υπερβαίνουν κατά πολύ σε όγκο τα πιο επικίνδυνα απόβλητα, δεν αποτελεί μείζονα τεχνολογική πρόκληση ως προς τη διάθεσή τους, απαιτεί όμως στενή επιτήρηση καθ'όλη τη διάρκεια της ενδιάμεσης αποθήκευσής τους.

³¹ Ψήφισμα του Συμβουλίου (92/C 158/02) της 15ης Ιουνίου 1992 σχετικά με την ανανέωση του κοινοτικού σχεδίου δράσης στο πεδίο των ραδιενεργών αποβλήτων.

³² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο «Ανακοίνωση και τέταρτη έκθεση της Επιτροπής για την τρέχουσα κατάσταση και τις προοπτικές διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση», COM(98)799, 11.01.1999.

³³ “Radioactive Waste Management in the Central and East European Countries”(Η διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης), EUR19154, έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ιούλιος 1999, ISBN 92-828-7760-4.

³⁴ Κείμενο του ΔΟΑΕ - INFCIRC/546 (24 Δεκεμβρίου 1997)

³⁵ COM(2001) 520 τελικό, 15 Οκτωβρίου 2001

³⁶ Για περισσότερες διευκρινίσεις σχετικά με την παραγωγή ραδιενεργών αποβλήτων στην ΕΕ, βλ. παραπομπή στην υποσημείωση 11.

Στην περίπτωση των πιο επικίνδυνων αποβλήτων, υπάρχει ευρεία διεθνής συναίνεση σύμφωνα με την οποία η ταφή σε μεγάλα βάθη και σε εδάφη γεωλογικώς σταθερά αποτελεί την καλύτερη επιλογή. Με ένα σύστημα πολλαπλών φραγμάτων συγκράτησης και με τη σωστή επιλογή πετρωμάτων υποδοχής³⁷, τα απόβλητα αυτά μπορούν να απομονωθούν για πολύ μεγάλα χρονικά διαστήματα, έτσι ώστε τυχόν διαρροές παραμένουσας ραδιενέργειας να σημειωθούν μετά από χιλιάδες χρόνια και σε συγκεντρώσεις αμελητέες σε σχέση με τη φυσική ραδιενέργεια.

Πλήθος μελέτες έχουν επιβεβαιώσει ότι οι λύσεις που βρίσκονται υπό εξέταση μπορούν να εξασφαλίσουν την απαιτούμενη απομόνωση των αποβλήτων για πολύ μεγάλα χρονικά διαστήματα. Η στρατηγική της ταφής περιορίζει σημαντικά τον κίνδυνο τυχαίας ανθρώπινης διείσδυσης· εγγυώμενη μια προστασία παθητική και μόνιμη, δεν προϋποθέτει ανάγκη ανθρώπινης παρέμβασης ή θεσμικού ελέγχου.

Οι καθυστερήσεις όμως που παρατηρούνται σε ορισμένα κράτη μέλη σχετικά με τη χωροθέτηση και αδειοδότηση κατάλληλων τοποθεσιών, και μάλιστα για ταφή σε μεγάλα βάθη, είναι λόγος ανησυχίας. Στο μεταξύ, αυξάνονται οι ποσότητες αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων που παραμένουν σε καθεστώς ενδιάμεσης αποθήκευσης στην επιφάνεια ή κοντά στην επιφάνεια του εδάφους. Για τις εγκαταστάσεις αυτές απαιτείται η λήψη μέτρων επιτήρησης και συντήρησης, που να εγγυώνται υψηλής στάθμης ασφάλεια και προστασία του περιβάλλοντος. Είναι απαράδεκτο να μεταθέσουμε ένα τέτοιο φορτίο στις μελλοντικές γενιές, τις οποίες καθόλου δεν θα ωφελήσει η ηλεκτρική ενέργεια που παρήχθη στους αντιδραστήρες από τους οποίους προέκυψαν τα απόβλητα. Επιπλέον, μετά τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, τέτοιου είδους εγκαταστάσεις είναι ευάλωτες απέναντι σε τρομοκρατικές επιθέσεις, και γι'αυτό επιβάλλεται άμεση κινητοποίηση.

Οι απαραίτητες εργασίες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης (E&TA) πρέπει να συνεχιστούν ώστε να μελετηθεί πλήρως καθεμιά από τις τοποθεσίες και να κατανοηθούν οι γεωφυσικές, γεωχημικές και υδρογεωλογικές διεργασίες καθώς και οι μακροπρόθεσμες επιδόσεις των μηχανικών φραγμάτων συγκράτησης σε πραγματικό περιβάλλον αποθήκευσης. Η ταφή σε βαθείς γεωλογικούς σχηματισμούς μπορεί να απομονώσει τα ραδιενεργά απόβλητα από τον άνθρωπο και το περιβάλλον του για πολύ μεγάλα χρονικά διαστήματα. Η ταφή θα αποδειχτεί αναγκαία για αρκετές κατηγορίες αποβλήτων που ήδη υπάρχουν και για άλλες που θα εμφανιστούν μελλοντικά. Είναι η καλύτερη διαθέσιμη λύση για τη μακροπρόθεσμη διαχείριση πολλών αποβλήτων από τις πιο επικίνδυνες κατηγορίες. Έχει όμως σημασία να μη θεωρηθούν οι βαθείς γεωλογικοί σχηματισμοί ως η έσχατη λύση για τη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων. Επομένως η πρόοδος των ερευνών στην κατεύθυνση της ταφής, ενδιαφέρει να μην οδηγήσει σε συρρίκνωση των προγραμμάτων E&TA σε άλλα πεδία της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων, όπως π.χ. οι νέες τεχνολογίες μείωσης των αποβλήτων, από όπου θα μπορούσαν ενδεχομένως να προκύψουν νέες λύσεις.

Η χρηματοοικονομική δέσμευση πρέπει να διατηρηθεί, και μάλιστα να αυξηθεί σε ορισμένα κράτη μέλη, ενώ απαιτείται ουσιαστικότερη συνεργασία μεταξύ των προγραμμάτων δεδομένου ότι η πρόοδος σ'αυτό το πεδίο ενδιαφέρει ολόκληρη την Ένωση. Εξασφαλίζοντας ένα πλαίσιο βελτιωμένης συνεργασίας και συντονισμού, θα

³⁷

Μεταξύ των πετρωμάτων που θεωρούνται κατάλληλα ως πετρώματα υποδοχής περιλαμβάνονται κρυσταλλικά και ηφαιστειογενή πετρώματα, καθώς και γεωλογικοί σχηματισμοί αργίλου ή αλάτων.

βελτιωθεί συνολικά η σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας παράλληλα με την αξιοπιστία και αποδοχή του συνόλου των προσπαθειών, πτυχή που ενδιαφέρει απολύτως.

Το κοινοτικό πρόγραμμα πλαίσιο, ενώ θα εξακολουθήσει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προαγωγή της έρευνας στα υπόψη πεδία, δεν αρκεί από μόνο του για να εξασφαλιστεί η επιτυχία. Αρκετά κράτη μέλη εφαρμόζουν δικό τους πρόγραμμα E&TA, χρηματοδοτούμενο είτε από τον εθνικό προϋπολογισμό είτε από την πυρηνική βιομηχανία. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών σε κοινά πεδία έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης. Η βιομηχανία και τα κράτη μέλη θα συμμετέχουν σε εθελοντική βάση στο κοινό αυτό εγχείρημα, το οποίο θα χρηματοδοτείται από το Κοινό Κέντρο Ερευνών, τα κράτη μέλη και τη βιομηχανία.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Περαιτέρω καθυστερήσεις στη λήψη αποφάσεων σχετικά με την ανάπτυξη αποθηκευτικών χώρων για την οριστική διάθεση των ραδιενεργών αποβλήτων δεν δικαιολογούνται. Αντίθετα, επιβάλλεται η ταχεία ανάπτυξη τέτοιων εγκαταστάσεων για λόγους δεοντολογικούς, περιβαλλοντικούς και ασφάλειας. Πρέπει να αποφευχθεί κάθε καθυστέρηση που θα είχε ως αποτέλεσμα να μετατεθεί στις μελλοντικές γενιές η ευθύνη της διαχείρισης των δικών μας αποβλήτων, προπαντός εάν οι καθυστερήσεις αυτές αυξάνουν τον κίνδυνο ατυχημάτων και τρομοκρατικών επιθέσεων, ιδιαιτέρως μάλιστα όταν πρόκειται για τα πιο επικίνδυνα απόβλητα.

Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εκπονήσουν ενδεδειγμένες στρατηγικές και λεπτομερή προγράμματα για τη μακροπρόθεσμη διαχείριση όλων των κατηγοριών αποβλήτων που έχουν στη δικαιοδοσία τους. Μολονότι η Κοινότητα ως σύνολο οφείλει να διατηρήσει τη δυναμικότητά της για αποθήκευση των υπόψη αποβλήτων, το βάρος αυτών των προγραμμάτων πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη αποθηκευτικών χώρων για τη διάθεση ραδιενεργών αποβλήτων. Νευραλγικής σημασίας πτυχές των προγραμμάτων αυτών είναι η λεπτομερής ενημέρωση και η διαβούλευση με τον πληθυσμό, στο πλαίσιο τήρησης της αρχής ο ρυπαίνων πληρώνει.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνήσουν για την υλοποίηση των αναγκαίων εργασιών E&TA, ώστε να τηρηθούν οι προθεσμίες των προγραμμάτων. Για να αυξηθεί η ζήτηση πυρηνικής ενέργειας, επωφελής θα ήταν η διερεύνηση νέων τεχνολογιών που θα παράγουν λιγότερα απόβλητα για ενδεχόμενη εφαρμογή τους στο μέλλον.

Ενώ τα κράτη μέλη οφείλουν οπωσδήποτε να μεριμνούν για την αυτάρκειά τους σε ό,τι αφορά τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων που τα ίδια παράγουν, θα πρέπει παράλληλα να υπάρχει ευρύτερη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, ιδιαιτέρως μάλιστα εάν πρόκειται να εξασφαλιστεί έτσι υψηλής στάθμης πυρηνική ασφάλεια και προστασία του περιβάλλοντος. Μια προσέγγιση στην οποία να εμπλέκονται δύο ή περισσότερες χώρες, θα μπορούσε επίσης να προσφέρει πλεονεκτήματα, για τις χώρες κυρίως που δεν διαθέτουν πυρηνικό πρόγραμμα ή διαθέτουν περιορισμένο μόνο, εφόσον μια τέτοια προσέγγιση θα εξασφάλιζε λύση ασφαλή και λιγότερο δαπανηρή για τους εμπλεκόμενους εταίρους. Εντούτοις, σε

κανένα κράτος μέλος δεν μπορεί να επιβληθεί η υποχρέωση να δεχτεί ραδιενεργά απόβλητα άλλων κρατών μελών.

6. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑΣ

Προοίμιο

Η συνθήκη Ευρατόμ, και ιδίως τα άρθρα 31 και 32, παρέχει τη νομική βάση της παρούσας πρότασης.

Στο άρθρο 2 υπό β) της συνθήκης Ευρατόμ ορίζεται ότι η Κοινότητα *"θεσπίζει ομοιόμορφους κανόνες ασφάλειας για την προστασία της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων και μεριμνά για την εφαρμογή τους"*. Το άρθρο 31 της συνθήκης Ευρατόμ προβλέπει τη διαδικασία προσδιορισμού προτύπων (κανόνων), καθώς και αναθεώρησης ή συμπλήρωσης αυτών κατά την έννοια του άρθρου 32.

Η εγκυρότητα της εν λόγω νομικής βάσης ενισχύεται με την πρόσφατη απόφαση του Δικαστηρίου (υπόθεση C-29/99, απόφαση εκδοθείσα στις 10 Δεκεμβρίου 2002) σχετικά με την αρμοδιότητα της Κοινότητας σε ό,τι αφορά την πυρηνική ασφάλεια, σύμφωνα με την οποία *για να προσδιοριστούν οι αρμοδιότητες της Κοινότητας, δεν ενδείκνυται να γίνεται τεχνητή διάκριση ανάμεσα στην προστασία της υγείας του πληθυσμού και την ασφάλεια των πηγών ιονιζουσών ακτινοβολιών*. Στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης, στις πηγές αυτές συμπεριλαμβάνονται όλα τα ραδιενεργά απόβλητα και το αναλωμένο καύσιμο.

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής (άρθρο πρώτο)

Η οδηγία αποσκοπεί να συμβάλει στην καθιέρωση βέλτιστης πρακτικής για τη διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων στα κράτη μέλη, στο πλαίσιο των κάτωθι θεμελιωδών αρχών:

- προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας του ανθρώπου, σήμερα και στο μέλλον (σημείο 1 υπό α)).
- πυρηνική ασφάλεια και προστασία του περιβάλλοντος με εφαρμογή μέτρων προφύλαξης και πρόληψης (σημείο 1 υπό β)).
- ενημέρωση και διάλογος με τον πληθυσμό και, όπου ενδείκνυται, συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, ως ουσιαστική πτυχή της εφαρμογής της διακυβέρνησης στη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων (σημείο 1 υπό γ)).

Στο άρθρο 3 διευκρινίζεται ο ειδικός χαρακτήρας των γενικών απαιτήσεων. Στα άρθρα 4 και 5 περιγράφονται λεπτομερέστερες διατάξεις που αφορούν τα ραδιενεργά απόβλητα.

Τα κράτη μέλη και οι υποψήφιες χώρες εφαρμόζουν διαφορετική τακτική για τη διαχείριση αναλωμένων υλικών. Άλλες τα θεωρούν ως απόβλητα, άλλες τα θεωρούν ως πηγή απόληψης σημαντικών ποσοτήτων σχάσιμου και επώασιμου υλικού· τέλος, υπάρχουν και χώρες που δεν διαθέτουν ακόμη πολιτική επί του θέματος. Με δεδομένες τις διαφορές αυτές, η οδηγία δεν θεωρεί όλα τα αναλωμένα καύσιμα ως απόβλητα. Εντούτοις, οι διατάξεις της ισχύουν τόσο για υλικά που έχουν δηλωθεί ως απόβλητα όσο και για όλα τα αναλωμένα υλικά που παράγονται στα κράτη μέλη της ΕΕ. Ανεξάρτητα από την πολιτική που ακολουθούν τα κράτη μέλη σε σχέση με τα

αναλωμένα υλικά, οι έλεγχοι και η εποπτεία τέτοιων υλικών στα διάφορα κράτη μέλη πρέπει να είναι ισοδύναμα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της κοινής σύμβασης, για την παρούσα πρόταση τα ραδιενεργά απόβλητα θεωρούνται υπό μορφή στερεή, υγρή ή αέρια. Το πρόγραμμα διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων που περιγράφεται στο άρθρο 4 της παρούσας πρότασης καλύπτει επομένως και τις ραδιενεργές απορρίψεις. Εντούτοις, αντίθετα προς τον ορισμό που χρησιμοποιείται στην κοινή σύμβαση, ο όρος *διάθεση* έτσι όπως ορίζεται στην παρούσα πρόταση αφορά μόνο την πρακτική της εναπόθεσης στερεών ή στερεοποιημένων αποβλήτων, αναλωμένου καυσίμου συμπεριλαμβανομένου, σε ενδεδειγμένο αποθηκευτικό χώρο.

Ομοίως σύμφωνα με τις διατάξεις της κοινής σύμβασης, απόβλητα που περιέχουν μόνο φυσική ραδιενέργεια εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής, εκτός εάν τα απόβλητα αυτά προέρχονται επίσης από τον κύκλο του πυρηνικού καυσίμου. Αυτό σημαίνει ότι απόβλητα της εξόρυξης και επεξεργασίας μεταλλεύματος ουρανίου καλύπτονται από τις διατάξεις της οδηγίας, ενώ απόβλητα π.χ. της εξόρυξης πετρελαίου δεν καλύπτονται, εκτός εάν τα κράτη μέλη τα θεωρούν ως ραδιενεργά απόβλητα κατά την έννοια του Τίτλου VII Άρθρο 40 των βασικών κανόνων (*normes de base* / οδηγία 96/29/Ευρατόμ).

Ορισμοί (άρθρο 2)

Η ορολογία που χρησιμοποιείται στην παρούσα οδηγία έχει κατά το δυνατόν ευθυγραμμιστεί με εκείνη που χρησιμοποιείται στην κοινή σύμβαση για την ασφάλεια της διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και την ασφάλεια της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων (να σημειωθεί εντούτοις η ειδική αναφορά σχετικά με τη *διάθεση* στην παράγραφο 6.4).

Γενικές απαιτήσεις για τη διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων (άρθρο 3)

Ο κατάλογος των γενικών απαιτήσεων εμφανίζει τα μέτρα που πρέπει να πάρουν τα κράτη μέλη για να επιτύχουν τον στόχο του άρθρου 1 της οδηγίας.

Αυτά τα μέτρα μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστούν τη βέλτιστη διεθνή πρακτική σε ό,τι αφορά τη διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων, και καλύπτουν πτυχές όπως η δημόσια υγεία, η προστασία του περιβάλλοντος, η πυρηνική ασφάλεια, η χρηματοδότηση και η διακυβέρνηση. Τέτοια μέτρα συμπεριλαμβάνονται ήδη στην πολιτική που εφαρμόζουν πολλά κράτη μέλη.

Πρόγραμμα για τη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων (άρθρο 4)

Το πρόγραμμα αυτό επιδιώκει να φτάσει στη ρίζα των προβλημάτων που εκκρεμούν στην ΕΕ σχετικά με τη διαχείριση των σημερινών και των μελλοντικών αποθεμάτων ραδιενεργών αποβλήτων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα αναλωμένα πυρηνικά καύσιμα εφόσον δεν προβλέπεται επανεπεξεργασία τους. Όλα τα κράτη μέλη θα υποχρεωθούν να εκπονήσουν πρόγραμμα μακροπρόθεσμης διαχείρισης τέτοιων υλικών σε ένα πλαίσιο τήρησης των θεμελιωδών και διεθνώς αναγνωρισμένων αρχών για τη διαχείριση αποβλήτων. Σύμφωνα με το σκεπτικό που αναπτύχθηκε παραπάνω στο κεφάλαιο 4, το πρόγραμμα αυτό θα πρέπει να

επικεντρώνεται, όσο αυτό είναι δυνατόν, στη διάθεση των αποβλήτων. Η παρατεταμένη επ'αόριστον αποθήκευση των πιο επικίνδυνων αποβλήτων στην επιφάνεια ή λίγο κάτω από την επιφάνεια, σε εγκαταστάσεις για τις οποίες απαιτούνται σε διαρκή βάση δραστικά μέτρα όπως τακτική συντήρηση, συνεχής έλεγχος και επιτήρηση, δεν θεωρείται μακροπρόθεσμα βιώσιμη από οικολογικής πλευράς και κληροδοτεί στις μελλοντικές γενιές ένα δυσβάσταχτο φορτίο. Το άρθρο θέτει προθεσμίες αδειοδότησης εκ μέρους των αντίστοιχων εθνικών κανονιστικών αρχών για τη χωροθέτηση νέων τοποθεσιών οριστικής διάθεσης και αργότερα για την έναρξη λειτουργίας των σχετικών εγκαταστάσεων. Με το δεδομένο ότι απαιτείται πολύ περισσότερος χρόνος για τη μελέτη χωροθέτησης προκειμένου για ταφή σε μεγάλα βάθη, η ημερομηνία έναρξης για την επιχειρησιακή λειτουργία εγκαταστάσεων ταφής σε βαθείς γεωλογικούς σχηματισμούς τοποθετείται σε μεταγενέστερο χρόνο σε σχέση με αποθηκευτικούς χώρους κοντά στην επιφάνεια του εδάφους. Οι ημερομηνίες που προτείνονται στο άρθρο έχουν καθοριστεί με βάση την κατάσταση που υπάρχει σήμερα στα κράτη μέλη αλλά και με την εκτίμηση της ανάγκης για δράση. Όλες οι ημερομηνίες υπόκεινται σε επανεξέταση και αναθεώρηση από το Συμβούλιο μετά από πρόταση της Επιτροπής. Στο παράρτημα της οδηγίας υπάρχουν περισσότερες πληροφορίες για τα στάδια που περιλαμβάνει η διαδικασία ανάπτυξης νέων εγκαταστάσεων διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων.

Σε ορισμένες χώρες, η χωροθέτηση των τοποθεσιών οριστικής διάθεσης αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων γίνεται κατά τρόπον ώστε η τοποθεσία να επαναφέρεται εύκολα στην αρχική της κατάσταση και τα υλικά να είναι επιδεκτικά περαιτέρω επεξεργασίας εάν κάτι τέτοιο κρινόταν δυνατό και χρήσιμο. Ένα από τα πλεονεκτήματα της μεθόδου οριστικής διάθεσης που συνίσταται σε συμπίκνωση και απομόνωση του υλικού σε σχέση με τη μέθοδο που συνίσταται σε αραίωση και διασπορά του, έγκειται στο γεγονός ότι τα απόβλητα παραμένουν απομονωμένα επί μεγάλα χρονικά διαστήματα κατά τα οποία υπάρχει δυνατότητα ανάκτησης των δοχείων που τα περιέχουν, ακόμη και αν το κόστος ενός τέτοιου εγχειρήματος ήταν αναμφισβήτητα υψηλό.

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού μαζί με τις διατάξεις του άρθρου 7 τις σχετικές με την υποβολή εκθέσεων αφορούν και τον προβληματισμό που εκφράζεται στην πράσινη βίβλο της Επιτροπής σχετικά με την αναγκαιότητα να υπάρξει μεγαλύτερη διαφάνεια στον χειρισμό αυτών των θεμάτων.

Ειδική μνεία γίνεται στο άρθρο για τις εξαγωγές αποβλήτων. Παραδεκτό είναι ότι για ορισμένα κράτη μέλη με πολύ περιορισμένες ποσότητες αποβλήτων, η εξαγωγή προς άλλες χώρες είναι πιθανόν η προσφορότερη λύση από περιβαλλοντικής και οικονομικής πλευράς και από πλευράς ασφάλειας. Εντούτοις, μεταφορές τέτοιων αποβλήτων μπορούν μόνο να εγκριθούν εφόσον ισχύουν οι πολύ αυστηρές προϋποθέσεις που απαριθμούνται στο άρθρο. Στις προϋποθέσεις αυτές περιλαμβάνονται οι περιορισμοί και τα κριτήρια που αφορούν τις εξαγωγές ραδιενεργών αποβλήτων προς τρίτες χώρες (οδηγία 92/3/Ευρατόμ). Η πρόταση δεν επιδιώκει να περιορίσει το δικαίωμα μιας χώρας να είναι αυτάρκης στη διαχείριση των αποβλήτων της, αλλά να ενθαρρύνει την από κοινού προσφυγή σε εγκαταστάσεις και υπηρεσίες όσο αυτό είναι δυνατόν.

Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη στη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων (άρθρο 5)

Απαιτείται εξειδικευμένη και σε βάθος έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη (E&TA) τόσο για την έγκαιρη εφαρμογή του προγράμματος διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων όσο και για την επίτευξη του γενικού στόχου που επιδιώκεται με την προτεινόμενη νομοθεσία.

Εναπόκειται στα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν επαρκή χρηματοδότηση της E&TA. Στο πλαίσιο τήρησης της αρχής *ο ρυπαίνων πληρώνει*, οι πόροι αυτοί μπορούν να εξασφαλιστούν με τη φορολόγηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από πυρηνική, κατά τρόπο ώστε η χρηματοδότηση να είναι αναλογική προς τις ποσότητες της έτσι παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας. Με τα σημερινά επίπεδα χρηματοδότησης στα κράτη μέλη, την πιθανή επάρκεια αυτής της χρηματοδότησης και τον βαθμό προόδου στη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων, εκτιμάται ότι αρκούν 0,5 εκατομ. ευρώ ανά τετραβάτο παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας πυρηνικής προέλευσης για την κάλυψη της αναγκασίας E&TA. Η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τη συνεργασία των κρατών μελών στα κοινά πεδία έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου I (ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ) της συνθήκης Ευρατόμ. Προς τούτο, ειδικά καθήκοντα θα μπορούσαν να ανατεθούν σε μία ή περισσότερες κοινές επιχειρήσεις κατά την έννοια του κεφαλαίου V (ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ) της συνθήκης Ευρατόμ. Τέτοιες κοινές επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν την ευθύνη παραγωγής E&TA σε πεδία κοινού ενδιαφέροντος.

Επενδύσεις (άρθρο 6)

Οι διατάξεις του κεφαλαίου IV (ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ) της συνθήκης Ευρατόμ θα εφαρμοστούν πλήρως προκειμένου για επενδύσεις στο πεδίο της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων. Με την έννοια αυτή, είναι σαφές ότι τότε μόνο θα πρέπει να υποστηριχθεί η περαιτέρω ανάπτυξη του πυρηνικού τομέα όταν θα έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στην κατεύθυνση υλοποίησης ενός προγράμματος μακροπρόθεσμης διαχείρισης όλων των αναλωμένων πυρηνικών καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.

Υποβολή εκθέσεων (άρθρο 7)

Οι διατάξεις οι σχετικές με την υποβολή εκθέσεων θα αντικαταστήσουν εκείνες του σημείου 1 του κοινοτικού σχεδίου δράσης και θα συνεκτιμήσουν πλήρως τον διάλογο που διεξάγεται δυνάμει της κοινής σύμβασης. Πληροφορίες που αφορούν τις δραστηριότητες E&TA αποτελούν σημαντική συνιστώσα της υποβολής εκθέσεων. Με βάση το άρθρο 5 της συνθήκης Ευρατόμ, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να ανακοινώνουν τα σχετικά τους προγράμματα.

Υλοποίηση (άρθρο 8)

Δεδομένης της ανάγκης να συντελεστεί ταχεία πρόοδος στο υπόψη πεδίο, η υλοποίηση πρέπει να λάβει χώρα το συντομότερο δυνατόν. Μια ημερομηνία που μπορεί να προταθεί είναι η 1η Μαΐου 2004.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ (Ευρατόμ) του ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη,

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, και ιδίως τα άρθρα 31 και 32,

την πρόταση της Επιτροπής³⁸, για την εκπόνηση της οποίας ζητήθηκε η γνώμη ομάδας ατόμων που υπέδειξε η επιστημονική και τεχνική επιτροπή μεταξύ εμπειρογνομόνων των κρατών μελών, σύμφωνα με το άρθρο 31 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, και τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής³⁹,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁴⁰,

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Το άρθρο 30 της συνθήκης Ευρατόμ απαιτεί τη θέσπιση βασικών κοινοτικών προτύπων (κανόνων) για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του ευρύτερου πληθυσμού απέναντι στους κινδύνους που απορρέουν από τις ιονίζουσες ακτινοβολίες.
- (2) Η οδηγία 96/29/Ευρατόμ⁴¹ του Συμβουλίου θεσπίζει βασικά πρότυπα (κανόνες) ασφάλειας για την προστασία της υγείας του ευρύτερου πληθυσμού και των εργαζομένων απέναντι στους κινδύνους που απορρέουν από τις ιονίζουσες ακτινοβολίες.
- (3) Η οδηγία 92/3/Ευρατόμ⁴² του Συμβουλίου προβλέπει ήδη ένα σύστημα επιτήρησης και ελέγχου των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων μεταξύ κρατών μελών καθώς και προς και από την Κοινότητα (συμπεριλαμβάνεται μια υποχρεωτική κοινή διαδικασία κοινοποίησης αποστολών τέτοιων αποβλήτων), καθώς και αυστηρούς περιορισμούς και κριτήρια σχετικά με τρίτες χώρες προς τις οποίες μπορούν να εξάγονται ραδιενεργά απόβλητα.
- (4) Η οδηγία 85/337/ΕΟΚ⁴³ του Συμβουλίου για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων έργων όπου υπεισέρχεται το πρόβλημα της διάθεσης και μακροπρόθεσμης αποθήκευσης ραδιενεργών αποβλήτων ζητάει από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μέτρα βάσει των οποίων θα προβλέπεται υποχρεωτικά, προτού δοθεί η σχετική έγκριση, εκτίμηση περιβαλλοντικών

³⁸ EE C [...], [...], σ. [...]

³⁹ EE C [...], [...], σ. [...]

⁴⁰ EE C [...], [...], σ. [...]

⁴¹ EE L 159, 29.6.1996, σ. 1

⁴² EE L 35, 12.02.1992, σ. 24

⁴³ EE L 175, 05.7.1985, σ. 40, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/11/ΕΚ, EE L 73, 14.3.1997, σ. 5

επιπτώσεων έργων τα οποία λόγω, μεταξύ άλλων, φύσεως, μεγέθους ή θέσεως είναι πιθανόν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις πάνω στο περιβάλλον.

- (5) Η ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία δεν προβλέπει ειδικούς κανόνες που να εγγυώνται ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση η διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων γίνεται πάντοτε με ασφάλεια και αποτελεσματικότητα· οι ισχύοντες κοινοτικοί κανόνες θα πρέπει λοιπόν να συμπληρωθούν.
- (6) Η πράσινη βίβλος της Επιτροπής⁴⁴ "Προς μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού" τονίζει ότι πρέπει να εξευρεθεί ικανοποιητική λύση στο πρόβλημα των ραδιενεργών αποβλήτων με τη μεγαλύτερη δυνατή διαφάνεια.
- (7) Στην τελική έκθεση της Επιτροπής για την πράσινη βίβλο⁴⁵ τονίζεται ότι για να σημειωθούν γρήγορα βήματα προς την εξεύρεση λύσεων διαρκείας στο πρόβλημα της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων, απαιτείται ο προσδιορισμός προθεσμιών σε κοινοτικό επίπεδο για την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων συστημάτων διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων σε εθνικό επίπεδο.
- (8) Η Διεθνής Κοινή Σύμβαση για την ασφάλεια της διαχείρισης αναλωμένου καυσίμου και για την ασφάλεια της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 18 Ιουνίου 2001, αποσκοπεί σε επίτευξη και διατήρηση υψηλής στάθμης ασφαλείας διεθνώς σε ό,τι αφορά τη διαχείριση αναλωμένου καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων μέσω βελτίωσης των εθνικών μέτρων και της διεθνούς συνεργασίας.
- (9) Κατά τη διαδικασία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας πυρηνικής προέλευσης προκύπτουν ραδιενεργά απόβλητα και αναλωμένο πυρηνικό καύσιμο.
- (10) Ραδιενεργά απόβλητα παράγονται επίσης ως αποτέλεσμα της χρήσεως ραδιενέργειας στην ιατρική, την έρευνα και τη βιομηχανία.
- (11) Οι απορρίψεις ραδιονουκλεϊδίων που προέρχονται από αναλωμένα καύσιμα και ραδιενεργά απόβλητα ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις που να υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα.
- (12) Κάθε κράτος μέλος παραμένει υπεύθυνο για τη διαχείριση του συνόλου των ποσοτήτων αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων που υπάγονται στη δικαιοδοσία του.
- (13) Η ασφαλής διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων μπορεί να βελτιωθεί εάν βελτιωθούν η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ των κρατών μελών.
- (14) Με το από 15 Ιουνίου 1992⁴⁶ ψήφισμά του, το Συμβούλιο καλούσε την Επιτροπή να χαράξει μια κοινή προσέγγιση και να εργαστεί από κοινού με τα κράτη μέλη για να εναρμονιστούν σε κοινοτικό επίπεδο οι στρατηγικές και πρακτικές διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων όταν αυτό είναι δυνατόν.

⁴⁴ COM(2000)769

⁴⁵ COM(2002) 321 τελικό

⁴⁶ ΕΕ C 158, 25.6.1992. σ. 3

- (15) Ευρύτατη είναι η συναίνεση των τεχνικών εμπειρογνομόνων στην άποψη ότι η ταφή σε μεγάλα βάθη είναι, με τις γνώσεις που διαθέτουμε σήμερα, η καταλληλότερη μέθοδος για τη μακροπρόθεσμη διαχείριση των πιο επικίνδυνων τύπων ραδιενεργών αποβλήτων, στερεών ή στερεοποιημένων.
- (16) Με τον καθορισμό προθεσμιών σε κοινοτικό επίπεδο ώστε να λειτουργήσουν ενδεδειγμένα συστήματα οριστικής αποθήκευσης αφενός θα αποτραπεί η επιβάρυνση των μελλοντικών γενεών με ένα πρόβλημα για το οποίο δεν θα είναι υπεύθυνες και αφετέρου θα τηρηθούν, τώρα και στο μέλλον, οι γενικές αρχές ακτινοπροστασίας που προβλέπονται στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι της οδηγίας 96/29/Ευρατόμ.
- (17) Αναφορικά με την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη σε διάφορα πεδία που άπτονται των ραδιενεργών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της ελαχιστοποίησης, πολλά κράτη μέλη αντιμετωπίζουν κοινά προβλήματα τα οποία θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν ορθότερα σε κοινοτικό επίπεδο κατά τρόπο ώστε να συμπληρώνεται η έρευνα και ανάπτυξη που συντονίζεται μέσω των κοινοτικών προγραμμάτων πλαισίων.
- (18) Προς διευκόλυνση της αναγκαίας έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης στο πεδίο της διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων, η Επιτροπή οφείλει να προωθήσει την κοινή χρηματοδότηση εκ μέρους των κρατών μελών· προς τούτο, ενδείκνυται να προβλεφθεί η δυνατότητα ανάθεσης της έρευνας και ανάπτυξης επί πεδίων κοινού ενδιαφέροντος σε κοινές επιχειρήσεις.
- (19) Η εφαρμογή της παρούσας πρέπει να παρακολουθείται βάσει τακτικών εκθέσεων που θα υποβάλλουν τα κράτη μέλη,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία καθιερώνει απαιτήσεις για την ασφαλή διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων με τους παρακάτω στόχους:
 - α) Να εξασφαλιστεί ότι η διαχείριση του συνόλου των ποσοτήτων αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων θα γίνεται με ασφάλεια έτσι ώστε οι εργαζόμενοι, ο ευρύτερος πληθυσμός και το περιβάλλον να προστατεύονται επαρκώς από τις επιβλαβείς επιπτώσεις της ιονίζουσας ακτινοβολίας, τόσο σήμερα όσο και στο μέλλον.
 - β) Να επιτευχθεί και να διατηρηθεί υψηλής στάθμης ασφάλεια σε ό,τι αφορά τη διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων, για την προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας του ανθρώπου, με τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων προφύλαξης και πρόληψης, και με απώτερο στόχο να επιτευχθεί επαρκής στάθμη προστασίας σε ολόκληρη την Κοινότητα κατά τρόπο συνεκτικό και αποτελεσματικό.
 - γ) Να βελτιωθεί η αποτελεσματική ενημέρωση του πληθυσμού και, όταν κρίνεται αναγκαίο, η συμμετοχή του ώστε να εξασφαλιστεί η απαιτούμενη διαφάνεια στις σχετικές διαδικασίες λήψης των αποφάσεων.

2. Η παρούσα οδηγία έχει εφαρμογή σε όλα τα στάδια διαχείρισης του αναλωμένου καυσίμου και των ραδιενεργών αποβλήτων.

Η παρούσα οδηγία δεν έχει εφαρμογή σε απόβλητα που περιέχουν μόνο φυσική ραδιενέργεια και που δεν προέρχονται από τον κύκλο του πυρηνικού καυσίμου, εκτός εάν έχουν δηλωθεί από το κράτος μέλος ως ραδιενεργά απόβλητα για τους σκοπούς της οδηγίας.

Άρθρο 2 **Ορισμοί**

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοείται ως:

1. "*Παροπλισμός*", όλα τα στάδια που οδηγούν στην αποδέσμευση μιας πυρηνικής μονάδας, εξαιρουμένων των μονάδων διάθεσης, από τους κανονιστικούς ελέγχους. Στα στάδια αυτά συμπεριλαμβάνονται η απορρύπανση και η αποσυναρμολόγηση.
2. "*Απορρίψεις*", η θεμιτή πρακτική της προγραμματισμένης και ελεγχόμενης απευθείας έκλυσης στο περιβάλλον, μέσα σε όρια που εγκρίνονται από τον ρυθμιστικό φορέα, ραδιενεργών υλικών, υγρών ή αέριων, που προκύπτουν σε συνθήκες κανονικής λειτουργίας ελεγχόμενων πυρηνικών εγκαταστάσεων.
3. "*Οριστική διάθεση*", η εναπόθεση στερεών ή στερεοποιημένων ραδιενεργών αποβλήτων, αναλωμένου καυσίμου συμπεριλαμβανομένου, σε κατάλληλη εγκατάσταση χωρίς προοπτική ανάκτησης.
4. "*Ταφή σε μεγάλα βάθη*", η διάθεση ραδιενεργών αποβλήτων σε βαθείς γεωλογικούς σχηματισμούς.
5. "*Εγκατάσταση ταφής*", μια εγκατάσταση οριστικής διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων, η οποία κατασκευάζεται σε πετρώματα γεωλογικώς σταθερά και σε βάθος τέτοιο ώστε, επί όσον χρόνο τα απόβλητα παραμένουν ραδιενεργώς επικίνδυνα, η διάβρωση εξαιτίας φυσικών διεργασιών (καιρικές συνθήκες και παγετοί) μπορεί να θεωρείται αμελητέα και η πιθανότητα ανθρώπινης διείσδυσης ελάχιστη, ακόμη και όταν η τοποθεσία θα έχει αποδεσμευτεί από θεσμικούς ελέγχους.
6. "*Ιονίζουσα ακτινοβολία*", η μεταφορά ενέργειας υπό μορφή σωματιδίων ή ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων μήκους κύματος μικρότερου από 100 νανόμετρα ή συχνότητας μεγαλύτερης από 3×10^{15} Hertz δια των οποίων παράγονται ιόντα αμέσως ή εμμέσως.
7. "*Πυρηνική εγκατάσταση*", μια εγκατάσταση μαζί με το γήπεδο, τα κτίρια και τον εξοπλισμό, όπου λαμβάνει χώρα παραγωγή, επεξεργασία, χρήση, χειρισμοί και αποθήκευση (προσωρινή ή οριστική) σε κλίμακα που προϋποθέτει την πρόβλεψη συνθηκών ασφάλειας.
8. "*Κύκλος του πυρηνικού καυσίμου*", όλα τα στάδια του κύκλου της παραγωγής, χρήσεως και επεξεργασίας του καυσίμου που χρησιμοποιείται στους πυρηνικούς αντιδραστήρες, όπου συμπεριλαμβάνονται εξόρυξη μεταλλεύματος, μετατροπή, εμπλουτισμός, παραγωγή καυσίμου, παραγωγή ενέργειας, ενδιάμεση αποθήκευση αναλωμένου καυσίμου ή/και επανεπεξεργασία, και ακολουθούν ανακύκλωση

σχάσιμου και επωάσιμου υλικού και ενδιάμεση αποθήκευση ραδιενεργών αποβλήτων, -εξυαλωμένων και άλλων, εγκλωβισμός/εγκιβωτισμός αναλωμένου καυσίμου ή/και άλλων ραδιενεργών αποβλήτων, τέλος δε οριστική διάθεση.

9. "*Ραδιενεργά απόβλητα*", ραδιενεργά υλικά σε αέρια, υγρή ή στερεή μορφή για τα οποία δεν προβλέπεται περαιτέρω χρήση από το κράτος μέλος ή από φυσικό ή νομικό πρόσωπο του οποίου η απόφαση γίνεται δεκτή από το κράτος μέλος, και τα οποία ελέγχονται ως ραδιενεργά απόβλητα από ρυθμιστικό φορέα δυνάμει του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου του κράτους μέλους⁴⁷.
10. "*Διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων*", όλες οι δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων παροπλισμού, που συνδέονται με χειρισμούς, προεπεξεργασία, επεξεργασία, εγκλωβισμό, αποθήκευση και οριστική διάθεση των ραδιενεργών αποβλήτων, εξαιρουμένης της μεταφοράς τους μακριά από τη μονάδα· μπορεί επίσης να περιλαμβάνει και τις απορρίψεις. Οι διάφορες κατηγορίες στερεών ραδιενεργών αποβλήτων, οι οποίες χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες κατάρτισης των εκθέσεων, εξηγούνται στη σύσταση της Επιτροπής της 15ης Σεπτεμβρίου 1999 σχετικά με ένα σύστημα ταξινόμησης των στερεών ραδιενεργών αποβλήτων / SEC(1999) 1302 τελικό, 1999/699/EK, Ευρατόμ.
11. "*Ρυθμιστικός φορέας*", φορέας (ή φορείς) εξουσιοδοτημένος από το κράτος μέλος να διευθετεί κάθε πτυχή της διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης αδειών.
12. "*Επανεπεξεργασία*", διεργασία ή μέθοδος της οποίας σκοπός είναι η αφαίρεση ραδιενεργών ισοτόπων από αναλωμένο καύσιμο με σκοπό την περαιτέρω χρήση.
13. "*Αποστολή*", όλες οι διαδικασίες που είναι αναγκαίες για τη μετακίνηση ραδιενεργών αποβλήτων από τον τόπο καταγωγής στον τόπο προορισμού, συμπεριλαμβανομένων της μεταφοράς, της φόρτωσης και εκφόρτωσης, με προορισμό την οριστική διάθεση ή την αποθήκευση.
14. "*Αναλωμένο (πυρηνικό) καύσιμο*", πυρηνικό καύσιμο που έχει ακτινοβοληθεί και έχει οριστικά αποσυρθεί από την καρδιά του αντιδραστήρα.
15. "*Αποθήκευση*", η διατήρηση ραδιενεργών αποβλήτων ή αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου σε μονάδα κατάλληλη για τη φύλαξή τους, με προοπτική ανάκτησης.

Άρθρο 3

Γενικές απαιτήσεις για τη διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων να γίνεται κατά τρόπο ώστε άτομα, κοινωνικό σύνολο και περιβάλλον να προστατεύονται επαρκώς από τους κινδύνους λόγω ακτινοβολίας.
2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η παραγωγή ραδιενεργών αποβλήτων να διατηρείται στα χαμηλότερα δυνατά επίπεδα.

⁴⁷ ΕΕ L 265, 13.10.1999, σ. 37

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία νομοθετικά, κανονιστικά και διοικητικά καθώς και άλλου είδους μέτρα που εγγυώνται την ασφαλή διαχείριση αναλωμένων πυρηνικών καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων.
4. Τα κράτη μέλη συγκροτούν ή διορίζουν μια ρυθμιστική αρχή στην οποία αναθέτουν την υλοποίηση του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου, και θέτουν στη διάθεσή της επαρκείς αρμοδιότητες καθώς και χρηματοοικονομικούς και ανθρώπινους πόρους προς εξυπηρέτηση της αποστολής της.
5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να υπάρχουν επαρκείς χρηματοοικονομικοί πόροι προς υποστήριξη της ασφαλούς διαχείρισης αναλωμένων πυρηνικών καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων αυτών που προέρχονται από δραστηριότητες παροπλισμού, καθώς και για την τήρηση της αρχής *ο ρυπαίνων πληρώνει* στο πλαίσιο των σχημάτων χρηματοδότησης.
6. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την αποτελεσματική ενημέρωση του κοινού και, όταν κρίνεται αναγκαίο, για τη συμμετοχή του στην επίτευξη υψηλού βαθμού διαφάνειας σε ζητήματα που αφορούν τη διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους.

Άρθρο 4

Πρόγραμμα διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων

1. Κάθε κράτος μέλος εκπονεί ένα σαφώς καθορισμένο πρόγραμμα διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων, το οποίο να καλύπτει όλα τα ραδιενεργά απόβλητα που υπάγονται στη δικαιοδοσία του καθώς και όλα τα στάδια της διαχείρισης. Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, στα ραδιενεργά απόβλητα συμπεριλαμβάνονται και οι συνολικές ποσότητες αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου που δεν είναι αντικείμενο συμβάσεων επανεπεξεργασίας ή, προκειμένου για πυρηνικό καύσιμο ερευνητικών αντιδραστήρων, συμφωνιών επιστροφής στη χώρα παραγωγής.
2. Πιο συγκεκριμένα, το πρόγραμμα καλύπτει όλες τις πτυχές της μακροπρόθεσμης διαχείρισης και, σε ό,τι αφορά τα στερεά και στερεοποιημένα απόβλητα, της οριστικής διάθεσης, με ακριβές χρονοδιάγραμμα για κάθε στάδιο της διαδικασίας.
3. Όταν δεν υπάρχουν πρόσφορες εναλλακτικές λύσεις αντί της οριστικής διάθεσης, και εκεί όπου η οριστική διάθεση δεν είναι ακόμη δυνατή, τα κράτη μέλη ενσωματώνουν στα προγράμματά τους τα κάτωθι κριτήρια:
 - α)- Η αδειοδότηση για χωροθέτηση ή χωροθετήσεις πρέπει να γίνει το αργότερο μέχρι το 2008. Προκειμένου για ταφή αποβλήτων υψηλής ραδιενέργειας και μεγάλης διάρκειας ζωής, η έκδοση της άδειας προϋποθέτει ένα επιπλέον χρονικό διάστημα για λεπτομερή μελέτη του υπεδάφους.
 - β)- Προκειμένου για απόβλητα χαμηλής και μέσης ραδιενέργειας και βραχείας διάρκειας ζωής τα οποία προορίζονται να αποθηκευτούν χωριστά από απόβλητα υψηλής ραδιενέργειας και μεγάλης διάρκειας ζωής, η αδειοδότηση για την εκμετάλλευση της μονάδας οριστικής διάθεσης πρέπει να γίνει το αργότερο μέχρι το 2013.
 - γ)- Προκειμένου για απόβλητα υψηλής ραδιενέργειας και μεγάλης διάρκειας ζωής που προορίζονται να ταφούν σε βαθείς γεωλογικούς σχηματισμούς, η

αδειοδότηση για την εκμετάλλευση της μονάδας διάθεσης πρέπει να γίνει το αργότερο μέχρι το 2018.

4. Με βάση τις τακτικές εκθέσεις που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 7, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, έχει τη δυνατότητα να τροποποιήσει τις χρονολογίες της παραγράφου 3 για λόγους που άπτονται της πυρηνικής ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
5. Το πρόγραμμα θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις γενικές απαιτήσεις του άρθρου 3 και να συνεκτιμήσει τα διάφορα στάδια της διαδικασίας διάθεσης που περιγράφεται στο παράρτημα της παρούσας οδηγίας. Με την έννοια αυτή, η επ'αόριστον αποθήκευση (στην επιφάνεια ή κοντά στην επιφάνεια) αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου μη προοριζόμενου για επανεπεξεργασία δεν θεωρείται αποδεκτή και μακροπρόθεσμα βιώσιμη μέθοδος εναλλακτική της οριστικής διάθεσης.
6. Το πρόγραμμα μπορεί να συμπεριλάβει και τις αποστολές ραδιενεργών αποβλήτων ή αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου προς άλλο κράτος μέλος ή τρίτη χώρα εφόσον οι αποστολές αυτές συμμορφώνονται πλήρως με τη νομοθεσία που ισχύει στην ΕΕ (κυρίως την οδηγία 92/3/Ευρατόμ σχετικά με τις αποστολές ραδιενεργών αποβλήτων) και με διεθνείς δεσμεύσεις, καλύπτονται με συμβάσεις και αφορούν μόνο κράτη με κατάλληλες εγκαταστάσεις ανταποκρινόμενες σε πρότυπα αποδεκτά στο κράτος μέλος καταγωγής και, προκειμένου για υλικό κατά την έννοια του άρθρου 197 της συνθήκης, εφόσον υπόκεινται σε διεθνείς διασφαλίσεις.

Άρθρο 5

Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη για τη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων

1. Το πρόγραμμα διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 4 της παρούσας οδηγίας θα συνεκτιμά την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη στο πεδίο της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων.
2. Με βάση τις τακτικές εκθέσεις που υποβάλλουν τα κράτη μέλη κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 7 της παρούσας οδηγίας, η Επιτροπή εντοπίζει τα κοινά πεδία έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης που θα μπορούσαν να συντονιστούν σε κοινοτικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τις δραστηριότητες που προβλέπονται στα προγράμματα ερευνών και εκπαίδευσης του άρθρου 7 της συνθήκης Ευρατόμ.
3. Η Επιτροπή προάγει τη συνεργασία των κρατών μελών στα κοινού ενδιαφέροντος πεδία έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου I (ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ) της συνθήκης Ευρατόμ. Προς τούτο, ειδικά καθήκοντα μπορούν να ανατεθούν σε μία ή περισσότερες κοινές επιχειρήσεις κατά την έννοια του κεφαλαίου V (ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ) της συνθήκης Ευρατόμ.

Άρθρο 6

Επενδύσεις

Στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων της δυνάμει της συνθήκης Ευρατόμ, και μάλιστα εκείνων που προβλέπονται στο κεφάλαιο IV (ΤΙΤΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ), η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη την πρόοδο που συντελείται στα κράτη μέλη προς την κατεύθυνση εκπλήρωσης των στόχων

του άρθρου 4 σχετικά με την αδειοδότηση για χωροθέτηση ή χωροθετήσεις αποθηκευτικών χώρων ανάλογα με την κατηγορία ραδιενεργών αποβλήτων.

Άρθρο 7

Υποβολή εκθέσεων

1. Ανά τριετία, και αρχής γενομένης από ..., κάθε κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με το καθεστώς διαχείρισης αναλωμένων πυρηνικών καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων που υπάγονται στη δικαιοδοσία του καθώς και σχετικά με την πρόοδο που συντελείται στο πλαίσιο εφαρμογής της οδηγίας, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που περιέχονται στο παράρτημα, κατά περίπτωση.
2. Επιπλέον, και σύμφωνα με το άρθρο 5 της συνθήκης Ευρατόμ, στην έκθεση περιγράφεται επίσης η έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη στο πεδίο της διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων που βρίσκεται σε εξέλιξη ή υπό προγραμματισμό στο κράτος μέλος, και συμπεριλαμβάνονται πληροφορίες που αφορούν το κόστος, τις πηγές χρηματοδότησης, την προβλεπόμενη διάρκεια και τις ημερομηνίες ολοκλήρωσης.
3. Η Επιτροπή συγκεντρώνει τις πληροφορίες των εκθέσεων αυτών σε μία έκθεση για τη διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση που θα δημοσιεύεται ανά τριετία.

Άρθρο 8

Υλοποίηση

1. Το αργότερο έως ..., τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που κρίνονται αναγκαίες για συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία, και ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.
2. Οι διατάξεις που θεσπίζονται κατά την έννοια της παραγράφου 1 περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από σχετική αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομέρειες της παραπομπής θεσπίζονται από τα κράτη μέλη.
3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα κείμενα των κυριότερων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που εγκρίνουν στο πεδίο που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 9

Η παρούσα οδηγία τίθεται σε ισχύ την εικοστή ημέρα μετά τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 10

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, [...]

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

[...]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οριστική διάθεση ραδιενεργών αποβλήτων

Πιστεύεται ότι μια σταδιακή προσέγγιση στο ζήτημα της ανάπτυξης, τεχνικής επίδειξης και υλοποίησης ενός συστήματος οριστικής διάθεσης ραδιενεργών αποβλήτων είναι ταυτοχρόνως αναγκαία και αναπόφευκτη.

Η πείρα δείχνει ότι η επιτυχία προϋποθέτει ουσιαστικά διαδικασίες λήψης των αποφάσεων όσο γίνεται πιο διαφανείς και ανοικτές. Πρέπει συνεπώς να καθοριστούν εξ αρχής όλα τα διαδοχικά στάδια με τη μεγαλύτερη δυνατή σαφήνεια. Επιπλέον, χρειάζεται και ένα σωστό χρονοδιάγραμμα για τα εν λόγω στάδια.

Στοιχείο κλειδί στη διαδικασία είναι η χωροθέτηση ενός αποθηκευτικού χώρου. Πρόκειται για ένα περίπλοκο και αμφιλεγόμενο ζήτημα για το οποίο απαιτούνται λεπτομερέστερες τεχνικές εργασίες και εκτενείς συζητήσεις και διαβουλεύσεις με ευρύτατο φάσμα ενδιαφερομένων, και ιδιαίτερα με τις τοπικές κοινωνίες.

Απαριθμούνται στη συνέχεια τα κυριότερα στάδια της διαδικασίας:

- επιλογή των αρχών που διέπουν την οριστική διάθεση και τη γενική άποψη του αποθηκευτικού χώρου·
- αξιολόγηση του σχεδιασμού (π.χ. εναλλακτικές λύσεις για τα υλικά των φραγμάτων, τύποι πετρωμάτων κλπ.)·
- σχεδιασμός συστήματος και κριτήρια ασφάλειας για τα φράγματα που επιλέγονται·
- προσαρμογή του συστήματος στις πιθανές τοποθεσίες, βελτιστοποίηση σχεδιασμού·
- λεπτομερή διερεύνηση σε μία ή περισσότερες τοποθεσίες·
- αδειοδότηση για την τοποθεσία που επιλέγεται (εάν πρόκειται για ταφή σε γεωλογικούς σχηματισμούς, ως προϋπόθεση αδειοδότησης θα τεθεί πιθανώς η περαιτέρω λεπτομερέστερη διερεύνηση του υπεδάφους, πράγμα που συνεπάγεται προηγούμενη κατασκευή και λειτουργία υπόγειου εργαστηρίου)·
- κατασκευή του αποθηκευτικού χώρου·
- αδειοδότηση εκμετάλλευσης του αποθηκευτικού χώρου (πιθανώς στην αρχή ως πιλοτικής εγκατάστασης για περιπτώσεις ταφής σε γεωλογικούς σχηματισμούς).

Ανάλογα με τις εκάστοτε εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές ρυθμίσεις, η διαδικασία ενδέχεται να περιλαμβάνει και άλλα ενδιάμεσα στάδια. Καθοριστικό στοιχείο θεωρείται η συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών των περιοχών που γειτνιάζουν με πιθανές και με επιλεγμένες τοποθεσίες· κατά τη διαδικασία λήψης των αποφάσεων θα πρέπει λοιπόν να προβλέπεται επαρκής χρόνος για πλήρεις διαβουλεύσεις με όλους τους ενδιαφερομένους. Επιπλέον, η επιλογή τοποθεσίας για απόβλητα υψηλής ραδιενέργειας και μεγάλης διάρκειας ζωής απαιτεί λογικά περισσότερο χρόνο παρά η επιλογή τοποθεσίας για απόβλητα χαμηλής και μέσης ραδιενέργειας και βραχείας διάρκειας ζωής, αφού θα πρέπει να διερευνηθεί ευρύτερο φάσμα γεωλογικών παραγόντων και τεχνικών φραγμάτων.

Για τους παραπάνω λόγους, είναι σαφές ότι δεν μπορεί να προβλεφθεί βέλτιστος χρόνος για την ολοκλήρωση της διαδικασίας. Τα κράτη μέλη όμως οφείλουν να προβλέψουν ρεαλιστικές και σαφώς καθορισμένες προθεσμίες για κάθε στάδιο της διαδικασίας.

Κομβικής σημασίας ορόσημα της διαδικασίας είναι αυτά που αφορούν την αδειοδότηση κατασκευής και την αδειοδότηση εκμετάλλευσης της εγκατάστασης. Με την έννοια αυτή, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα χρονοδιαγράμματά τους για διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων πυρηνικών καυσίμων που δεν καλύπτονται από συμβάσεις επανεπεξεργασίας να τηρούν τις προθεσμίες του άρθρου 4 της παρούσας οδηγίας.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Πεδίο: Πυρηνική ασφάλεια

Δραστηριότητα: Διαχείριση αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου και ραδιενεργών αποβλήτων

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ: ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΗΜΕΝΟΥ ΠΥΡΗΝΙΚΟΥ ΚΑΥΣΙΜΟΥ ΚΑΙ ΡΑΔΙΕΝΕΡΓΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

1. ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

2. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

2.1 Συνολικό κονδύλιο της δράσης (Μέρος Β): εκατομ. ευρώ σε πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων (ΠΑΥ)

2.2 Πεδίο εφαρμογής

(έτος έναρξης και έτος λήξης)

2.3 Συνολική πολυετής εκτίμηση των δαπανών

α) Χρονοδιάγραμμα πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων/πιστώσεων πληρωμών (δημοσιονομική παρέμβαση) (βλ. σημείο 6.1.1)

εκατομ. ευρώ (με ακρίβεια τριών δεκαδικών)

	Έτος n	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5 και επόμεν. οικον. έτη	Σύνολο
Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων (ΠΑΥ)							
Πιστώσεις πληρωμών (ΠΠ)							

β) Τεχνική και Διοικητική Συνδρομή και Δαπάνες Στήριξης (βλ. σημείο 6.1.2)

ΠΑΥ							
ΠΠ							

Μερικό σύνολο α+β							
ΠΑΥ							
ΠΠ							

- γ) Συνολική δημοσιονομική επίπτωση των ανθρώπινων πόρων και άλλων δαπανών διοικητικής λειτουργίας (βλ. σημεία 7.2 και 7.3)

ΠΑΥ/ΠΠ	0,072	0,072	0,072	0,072	0,072	0,072	
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--

ΣΥΝΟΛΟ α+β+γ							
ΠΑΥ							
ΠΠ							

2.4 Συμβατότητα με τον δημοσιονομικό προγραμματισμό και με τις δημοσιονομικές προοπτικές (ΔΠ)

[X] Πρόταση συμβατή με τον ισχύοντα δημοσιονομικό προγραμματισμό

[...] Η πρόταση απαιτεί επαναπρογραμματισμό του αντίστοιχου κονδυλίου των δημοσιονομικών προοπτικών

[...] Ενδεχόμενη προσφυγή στις διατάξεις της Διοργανικής Συμφωνίας.

2.5 Δημοσιονομική επίπτωση επί των εσόδων:

[X] Ουδεμία δημοσιονομική επίπτωση (αφορά τεχνικές πτυχές της εφαρμογής ενός μέτρου)

ή

[...] Δημοσιονομική επίπτωση - Η επίδραση επί των εσόδων έχει ως εξής:

- Σημείωση: Όλες οι διευκρινίσεις και παρατηρήσεις που αφορούν τον τρόπο υπολογισμού της επίδρασης επί των εσόδων επισυνάπτονται υπό μορφή παρατήματος.

εκατομ. ευρώ (με ακρίβεια ενός δεκαδικού)

		Πριν από τη δράση (έτος n-1)	Μετά τη δράση					
Γραμμή του προϋπολογισμού	Έσοδα		Έτος $\frac{n}{n}$	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5
	α) Έσοδα σε απόλυτους όρους							
	β) Τροποποίηση των εσόδων Δ							

(Περιγράφεται κάθε εμπλεκόμενη γραμμή του προϋπολογισμού, με προσθήκη του ενδεδειγμένου αριθμού σειρών στον πίνακα, εφόσον η δράση επιδρά σε πλείονες γραμμές του προϋπολογισμού)

3. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Τύπος δαπάνης		Νέα	Συμμετοχή ΕΖΕΣ	Συμμετοχή υποψήφίων χωρών	Κεφάλαιο δημοσιονομικών προοπτικών
ΥΔ/ΜΥΔ	ΔΠ/ΜΔΠ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Αριθ.

4. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Συνθήκη Ευρατόμ, και ιδίως τα άρθρα 31 και 32.

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ

5.1 Αναγκαιότητα κοινοτικής παρέμβασης

Απαιτείται δράση σε κοινοτικό επίπεδο προς αποτροπή περαιτέρω καθυστερήσεων στην υλοποίηση των προγραμμάτων ασφαλούς διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου στα κράτη μέλη της ΕΕ σε μακροπρόθεσμη κλίμακα.

5.2 Σχεδιαζόμενες δράσεις και λεπτομέρειες υλοποίησης της δημοσιονομικής παρέμβασης

5.3 Λεπτομέρειες υλοποίησης

6. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΠΤΩΣΗ

ΟΥΔΕΜΙΑ

6.1 Συνολική δημοσιονομική επίπτωση στο Μέρος Β (για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)

(Ο τρόπος υπολογισμού των συνολικών ποσών που εμφανίζονται στον πίνακα που ακολουθεί επεξηγείται στην κατανομή του πίνακα 6.2.)

6.1.1 Δημοσιονομική παρέμβαση

ΠΑΥ σε εκατομ. ευρώ (με ακρίβεια τριών δεκαδικών)

Κατανομή	Έτος n	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5 και επόμενα οικονομ. έτη	Σύνολο
Δράση 1							
Δράση 2							
κλπ.							
ΣΥΝΟΛΟ							

6.1.2 Τεχνική και Διοικητική Βοήθεια (ΤΔΒ), Δαπάνες Στήριξης (ΔΣ) και δαπάνες για τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας (ΤΠ) (πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων)

	Έτος n	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5 και επόμενα οικονομ. έτη	Σύνολο
1) Τεχνική και Διοικητική Βοήθεια							
α) Γραφεία Τεχνικής Βοήθειας (ΒΑΤ)							
β) Άλλη Τεχνική και Διοικητική Βοήθεια: - εντός (intra-muros): - εκτός (extra-muros): από την οποία: για την εκπόνηση και συντήρηση μηχανογραφικών συστημάτων διαχείρισης							
Μερικό σύνολο 1							
2) Δαπάνες Στήριξης (ΔΣ)							
α) Μελέτες							
β) Συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων							
γ) Ενημέρωση και δημοσιεύσεις							
Μερικό σύνολο 2							
ΣΥΝΟΛΟ							

6.2. Υπολογισμός του κόστους ανά σχεδιαζόμενο μέτρο στο Μέρος Β (για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)⁴⁸

(Σε περίπτωση πλειόνων δράσεων, δίδονται, για τα συγκεκριμένα μέτρα κάθε δράσης, επαρκείς διευκρινίσεις για την εκτίμηση του όγκου και του κόστους των αποτελεσμάτων/outputs).

ΠΑΥ σε εκατομ. ευρώ (με ακρίβεια τριών δεκαδικών)

Κατανομή	Είδος αποτελεσμάτων/ outputs(έργα, φάκελοι)	Αριθμός αποτελεσμάτων/ outputs (σύνολο για τα έτη 1...n)	Μέσο μοναδιαίο κόστος	Συνολικό κόστος (σύνολο για τα έτη 1...n)
	1	2	3	4=(2X3)

⁴⁸

Για περισσότερες διευκρινίσεις βλ. επεξηγηματική σημείωση.

Δράση 1

- Μέτρο 1

- Μέτρο 2

Δράση 2

- Μέτρο 1

- Μέτρο 2

- Μέτρο 3

κ.λπ.

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ

Εάν κριθεί αναγκαίο, επεξηγείται ο τρόπος υπολογισμού.

7. ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

7.1. Επίπτωση στους ανθρώπινους πόρους

Κατηγορία θέσεων απασχόλησης		Προσωπικό προς τοποθέτηση στη διαχείριση της δράσης, από τους διαθέσιμους και/ή συμπληρωματικούς ανθρώπινους πόρους		Σύνολο	Περιγραφή των καθηκόντων που απορρέουν από τη δράση
		Αριθμός θέσεων μόνιμης απασχόλησης	Αριθμός θέσεων έκτακτης απασχόλησης		
Μόνιμοι και έκτακτοι υπάλληλοι	A B C	0,3		0,3	Εάν κριθεί αναγκαίο, επισυνάπτεται λεπτομερέστερη περιγραφή των καθηκόντων.
Άλλοι ανθρωπίνι πόροι					
Σύνολο		0,3		0,3	

7.2 Συνολική δημοσιονομική επίπτωση των ανθρώπινων πόρων

Κατηγορία ανθρωπίνων πόρων	Ποσά σε ευρώ	Τρόπος υπολογισμού*
Μόνιμοι υπάλληλοι Έκτακτοι υπάλληλοι	32 400	0,3 μήνες ετησίως x 108 000 (μοναδιαίο κόστος) κονδύλια Α1, Α2, Α4, Α5 και Α7
Άλλοι ανθρωπίνι πόροι (αναφέρεται η γραμμή του προϋπολογισμού)		
Σύνολο		

Τα ποσά αντιστοιχούν στις συνολικές δαπάνες για 12 μήνες.

7.3 Άλλες διοικητικές δαπάνες που απορρέουν από τη δράση

Γραμμή του προϋπολογισμού (αριθμός και ονομασία)	Ποσά σε ευρώ	Τρόπος υπολογισμού
--	--------------	--------------------

Συνολικό κονδύλιο (Τίτλος Α7)		
A0701 - Αποστολές	5 000	περίπου 10-15 ανθρωποημέρες
A07030 - Συνεδριάσεις	20 000	αποστολών ετησίως (ΝΑΚ, ΔΟΑΕ, κράτη μέλη)
A07031 - Επιτροπές υποχρεωτικής γνωμοδότησης (1)	15 000	2 συνεδριάσεις ετησίως ομάδας
A07032 - Επιτροπές μη υποχρεωτικής γνωμοδότησης (1)		εμπειρογνομόνων από τα κράτη μέλη στις Βρυξέλλες. (ΣΗΜ. συνεδριάσεις αντί εκείνων που πραγματοποιούνται σήμερα)
A07040 - Διασκέψεις		μία τέτοια έκθεση προβλέπεται ανά τριετία, με κόστος περί τα. 45000 ευρώ ανά έκθεση
A0705 - Μελέτες και παροχή συμβουλών		
Άλλες δαπάνες (προσδιορίζονται)		
- δημοσίευση της έκθεσης για τα ραδιενεργά απόβλητα στην Κοινότητα		
Συστήματα πληροφοριών (Α-5001/Α-4300)		
Άλλες δαπάνες - Μέρος Α (προσδιορίζονται)		
Σύνολο	40 000	

Τα ποσά αντιστοιχούν στις συνολικές δαπάνες για 12 μήνες.

(1) Προσδιορίζεται ο τύπος κάθε επιτροπής καθώς και η ομάδα στην οποία ανήκει.

I.	Ετήσιο σύνολο (7.2+7.3)	72 400 ευρώ
II.	Διάρκεια της δράσης	έτη
III.	Συνολικό κόστος της δράσης (I x II)	72 000 ευρώ
		κατ'έτος

ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΕ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΘΑ ΚΑΛΥΦΘΟΥΝ ΜΕ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΤΗΣ ΓΑ ΤREN ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ.

8. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

8.1 Ρυθμίσεις παρακολούθησης

8.2 Ρυθμίσεις και χρονοδιάγραμμα της προβλεπόμενης αξιολόγησης

9. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ